

**OMAZ
RAM SEEGOBIN**

Paz 8

**BIDZE GUVERNMAN
PROPOZISYON LALIT**

Paz 9

**POLITIK MORIS :
LI ENN DAN LOT
AR POLITIK DEOR**

Paz 18

**KOT AGRESYON
ISRAEL-USA
PE AMENN NU?**

Paz 20

ENN-AN APRE
**KI LI ULE DIR EBERZ
BAZ MILITER USA
KOT NU**

Paz 16

**DEKLARASYON
28 LORGANIZASYON
KONT LAGER DAGRESYON,
KONT ZENOSID,
ANFAVER FERM BAZ DIEGO
E SUVERENNTE**

Paz 14

**LAKAZ LAMYANT
MINIS LOZMAN ADMET
FAYIT LETA**

Paz 29

KONTENI

Nimero 156

Zin - Ziyet 2026

Editorial: Guvernman pe met Moris an-danze: Apar LALIT, ki lopoizsyon	3
Ki Lopoizsyon: Berenger, FMP?	3
Ki Lopoizsyon: MSM?	4
Ki Lopoizsyon: PMSD?	4
Anomali Parti Rezyonal Rodrig, Kot Sitye	5
Ki Lopoizsyon: Reform Party?	5
Ki Lopoizsyon: Muvman Premye Me?	6
Alor, Ki Veritab Lopoizsyon apar LALIT?	6
Omaz: Ram Seegobin	8
Bidze Guvernman: Propozisyon LALIT	9
Bidze dan Kad Lager Agresyon USA-Israel kont Liran	11
LALIT an Aksyon	13
Deklarasyon Komin: Kont Lager-Dagresyon kont Liran, kont zenosid, anfaver ferm baz Diego, Suvrennete	14
Lartik lor Deklarasyon Komin	15
LALIT an Aksyon	15
Ki li ule dir Eberz baz militer USA kot nu	16
Parti Politik Refiz Kritik Trump pu so Menas Zenosid kont Liran	17
Politik dan Moris: Li enn dan lot ar Politik Deor	18
Kot Agresyon Israel-USA pe Amenn Nu?	20
Hezbollah pe Defann Liban kont Israel: Eski nu ena enn Rol?	20
Ki Azanda Lanpir USA ek so Alye Israel?	21
Flotila Gaza: Israel Rod Normaliz seki Abnormal	25
Lerozyon Laplaz Tamarin: Fayit Lotorite pu Azir	26
Langaz Kreol dan Parlman: Enn Epdeyt	26
FET TRAVAY kot LALIT - Dan lepok lager ek zenosid.....	27
Kot Bis Ver Nuvo Lopital Lizye?	28
Lakaz Lamyant: Minis Lozman Admet Fayit Leta	29
Sityasyon Grav dan Prizon: Lamor 2 Deteni dan Lepas 4 zur	29.

INPRIME PAR LALIT,
HIGGINSON STREET, CUREPIPE, REPIBLIK MORIS.

RS 30/-

www.lalitmauritius.org TEL 5 782 0094 lalitmail@intnet.mu

YOUTUBE CHANNEL: [lalitmauritius](#) SOUNDCLOUD CHANNEL: [lalitmauritius](#)

Facebook Lalit Mauritius

Guvernman pe met Moris an-danze: Apar LALIT, Ki Lopozisyon?

Li inportan pu pran enn moman pu byin get sa Guvernman
Ramgoolam-MMM-Subron-Duval, opuvwar depi 18 mwa.

Nu bizin get li anterm “dan ki lintere-deklas” li azir.

Sa regar la pu permet nu rann kont komye li inportan *opoz* sa Guvernman la.

Selman, ki lopozisyon?

Pa kapav opoz Guvernman lor baz nerport-e-kwa. Nu bizin batir sa lopozisyon la lor baz enn program ki klerman avans lintere klas travayer, enn program ki konfront klas kapitalist, osi byin ki enn program ki avans veritab lindepandans Repiblik Moris vizavi pei inperyalist, ex-kolonizater.

Sel parti ki pe anfet batir enn lopozisyon lor tu fron – nasyonal kuma internasyonal – li LALIT. (Get anba dan editoryal). Lezot lopozisyon reprezant pa plis ki enn ranplasman enn kalite politik pro-kapitalist ek pro-inperyalist, ar mem zar politik. Anterm klas sosyal, apel sa *blan bone, bone blan*.

Anu get Guvernman enn ku. Lerla, dan mem fule, nu get tu sa ti-but lopozisyon (get text ankadre) ki ena kont li, e evalye zot anterm klas sosyal.

Guvernman

1. Trayizon lor welfer-steyt

Nu ena enn Guvernman PT-MMM-RA-ND ki finn kareman trayir lalit ki sak konpozant finn pretann amene dan lepase: anfaver welfer-steyt, servis so syal iniversel, suvrennte pei, non-aliynman. Pa zis zot tra yir listwar zot prop parti, me zot finn ale-mem kareman kurbe konstaman, zur apre zur, divan gran kapital dan Repiblik Moris, e pu atir kapital, mem divan kapital zugader depi deor.

Guvernman ti deza kumsa,

depi avan zot premye bidze. Ramgoolam pran zom sektor prive pu konsey zot lor “*state of*

the economy”, lerla Guvernman detaxe dimunn ris dan so bidze, donn patron permi bayant later

Ki Lopozisyon: Bérenger, FMP?

Kan Bérenger kit Lalyans Guvernmantal, tom dan lopozisyon, perdi so prop parti, li fini redwir li-mem ziska so pwin pli feb dan so listwar, so nadir, setadir so bafon.

Li ena pu konstrir enn nuvo parti a-zero. Li pa fasil. Sa-mem li apel so nuvo parti enn “Fron” plito ki enn parti, Fron Militan Progresis (FMP*). Dimunn apel sa “Parti Paul”. Li pa etonan, li sel lafors ladan. Me, Bérenger ena laz 81 an. Li enn gran laz. Li ena selman 2 Parlmanter ex-MMM ar li. Tulde feb kote politik, Joanna Bérenger ek Chetan Baboolall. Zot pa konn diferans ant lalit-deklas ek lalites-anplas. Zot pe sey atir enn-de ansyin pu fer enn lekip elektoral. Bérenger fini dir ki zot pu travay ar MSM, me “san Jugnauth”, kuma li ti dir li pu travay ar Travayis, “san Ramgoolam”. Ki valer so koze ena? Zot program li kuma enn lalist *voeux pieux*:

- Redres lekonomi, me avek zistis sosyal, sanki explike kimanyer.
- Ledikasyon ek lasante bon kalite pu tu dimunn, sanki dir par ki reform.
- Defann suvrennte Chagos ek Tromlin sanki explike kifer li finn vann Diego.
- Netway lapolitik, vag net.
- Konbat trafik ladrog, san detay.
- Lindepandans lenerzi, san detay.
- Moderniz infrastruktir (*san detay*), prepare pu intelizans artifisyel (san spesifye ki zot pe koze)
- Reform administrasyon rezyonal ek sistem elektoral. (*San detay*). E li pu travay lor Freedom of Information Act . (*Sel pwin spesifik dan zot program aköz propozisyon enn lalwa, mem si pa dir ki pu ena ladan.*))
- Lite kont lavi ser. (*Sel pwin ki implik enn lalit. Tuzur pozitif, me zot pa dir ki lalit, ni ki demand.*)
- Solidarite ek lepep kolonize ubyin oprime depar lemond, san nom person! Mem lepep Palestinn kan ena enn zenosid laba. Me, omwin li servi mo “kolonize” ek “oprime”, e li koz solidarite.

Drolman, zot parti pa finn pran pos Lider Lopozisyon, mem li pli gran parti dan Lopozisyon Parlmanter. Li bizar. Bérenger refize, li finn explike aköz so laz. Joanna Bérenger refize – pangar gayn kritik papa-piti, apre ki Bérenger finn pas 35-an so lavi kritik politisyin an-seri pu zafer papa-piti-papa-piti.

* (FMP, ki mem sig ki Bizlall so ex-parti *Force Militant Progressiste*)

agrikol, kokin pansyon travayer, setadir apovri sak fami travayer. Anplis, li frapan manyer ki, divan nu lizye, zot, patron ek guvernnan, zot ena enn polisi pu kontinyelman bes saler travayer, diminye nivo-devi. Zot al ziska ankuraz zenn Morisyin parti. Zot prefer “export travayer zenn” depi Moris, pus zot, fer zot emigre, al travay ayer, ki kree travay pu dimunn ki res isi. Kumsa ki zenn al dan pei kot laba kondisyon travay meyer. Kondisyon meyer laba pu enn rezon sinp: lakoz lalit lepase ki travayer diferan metropol finn amene, e aköz extorsyon kolonyal ki finn permet patron laba, kan klas travayer fer rebelyon, pey zot plis. Kifer zot ankuraz zenn Morisyin al travay deor? Li pli fasil pu patron ek guvernnan *pa* kree travay isi, pu ki isi, patron servi sa kapital ki li kontrole la pu ogmant sekter “real estate” (rulman vann later), sekter “finansye”, enn sekter ki fer larzan ar larzan – ki pa kree travay prodiktif.

Anmemtan ki “export” travayer zenn depi Moris, patron ek guvernnan “inport” travayer zenn depi deor! Kifer? Aköz pu patron, li pli bonmarse. Zot pran travayer par “lo” depi pei kot kondisyon lavi pli difisil ankor ki isi. Suvan kondisyon travay laba difisil aköz piyaz lepase par kolonizater, ubyin

aköz ena lager laba, suvan lager direkteman rezilta kolonizasyon.

Alor nu prop Guvernnan telman kurbe divan lozik sistem kapitalis mondyal ki li pare pu ankuraz zenn kit pei, al travay deor san veritab drwa, ankuraz patron plito amenn travayer depi deor travay isi kot, zot osi, pena veritab drwa.

Prosenn bidze pu danzere. Li pu sirman kontinye trayir sa long lalit ki dan lepase finn amene pu gayn drwa pansyon, drwa ledikasyon, drwa transpor gratis, drwa lasante gratis, sidsid lor manze debaz – ki form parti dan “rant” sak fami dan klas travayer.

Alor, nu dir gar-a tu parti dan Guvernnan, e gar-a lezot parti ki dan Lopozişyon. Klas travayer pu rapel seki zot finn fer.

2. Trayizon leta Moris so “non-aliynman”

“Non-aliynman” finn doktrinn Moris konsidere preske “sakre” depi Lindepondans vini-mem. Mem an-plin Lager Frwad, kan Sir Seewoosagur Ramgoolam ti premye minis, ti ena lvin pros ar USSR ek Lasinn, osi byin ki ar pei kuma UK ek USA; non-aliynman ti enn zafer normal pu ede protez suverennte nu pei.

3. Trayizon lalit Diego

Personn dan tu Guvernnan avan, exsepte PMSD byin lontan, pa ti ule sa baz militer

Ki Lopozişyon: PMSD?

PMSD li finn partaz mem sor ki MSM, kan zot perdi 60-0. Lider Xavier Duval, parey kuma Pravind Jugnauth, finn preske disparet depi lasenn politik.

lor Diego lor nu teritwar. Sa ti prezizeman parski li antrav sa non-aliynman sakre la. Finalman, gras-a buku lalit byin dir pandan plis ki 50 an, inklir par LALIT, nu finn *fors* Guvernnan, *obliz* Guvernnan siksesiv, al met ka divan Tribunal Lamer e divan Lakur Internasyonal Lazistis (ICJ). Kuma LALIT ti predir, Repiblik Moris finn ranport laviktwar dan tu sa linstans milti-lateral la. Lakur finn dir Britanik bizin lev pake, ale. Ubyin, kuma tu dimunn dan MMM lontan ti pe dir, “Is kales, ale!”

Apre sa laviktwar la, ki anfet Guvernnan Pravind Jugnauth e asterla Guvernnan Ramgoolam finn fer?

Zot finn anbank lor enn sime pu fer enn Trete Bilateral – ki riskan pu seki pli feb. Ladan, dan sa Trete la, Repiblik Moris, an-tut-indepondans, pe pran desizyon pu atas nu pei lame-lipye ar enn sel kote: UK-USA. Moris fini siyne, sa Trete la, fini inskrir “lamone disan” dan so Bidze lane dernyer tu, fini vande, fini fer trayizon tu prinsip lalwa internasyonal, e asterla Gran Bretayn pe avoy Moris promne, pa pe mem donn sa “lamone sal” la. Pena pli kurbe ki sa!

Minis Ramful finianonse avek fyerte, lor nom Guvernnan, ki Moris finn refiz rant dan Lasinn so proze infrastruktir modern imans, “Belt and Road Initiative”, mem kan 150 lezot pei lor 190 finn rantre, sa vedir plis ki ¾ pei. E Ramful fyer de

Ki Lopozişyon: MSM?

MSM ankor tuzur K.O. Pa zis rezilta 60-0 ki finn fer li abat. Kanpayn dan dernye eleksyon, avek so Misye Moustass, finn enn ku byin for kont li. A premye vi, me san temwin pu verifiye lotantisite klip odyo, sa seri “leaks” finn akable bann Jugnauth.**

Lider Lopozişyon Joe Lesjongard, li enn lider feb. Pravind Jugnauth avek enn-de exepsyon finn disparet depi veritab lasenn politik.

** (Remarke ki, mem li ti enn la-ont pu Jugnauth, li osi enn la-ont pu Ramgoolam-Bérenger ki paret swa responsab sa bann fwit la, ubyin omwin zot ti kone kisannla responsab, enn kote, e ki pa finn met dibut okenn Komisyon Danket, pu kone kisannla finn fer tu sa pirataz la. Okontrer, finn kas Komisyon Danket Jugnauth lor la.

li-mem pu li pas lalang ar sulye Starmer ek Trump kumsa. Tu lezot pei dan lemond kone tonbaz kot pu ete, kan Leta Zini pe kontiyn perdi so stati. (Get nu lartik avek tit “*Politik o-nivo Nasyonal nepli Separe depi Politik Internasyonal*” pli divan dan Revi.) Sa vedir pa zis li danzere, sa devyasyon la, me li anmemtan bet. Bet net. Li bet parski tu dimunn kone – apar Ramgoolam ek so alye dan Guvernman – ki Leta Zini ek so Lerop, tulde, pe al ver enn kolaps. Zis, pa kone exakteman kan sa kolaps la pu akselere.

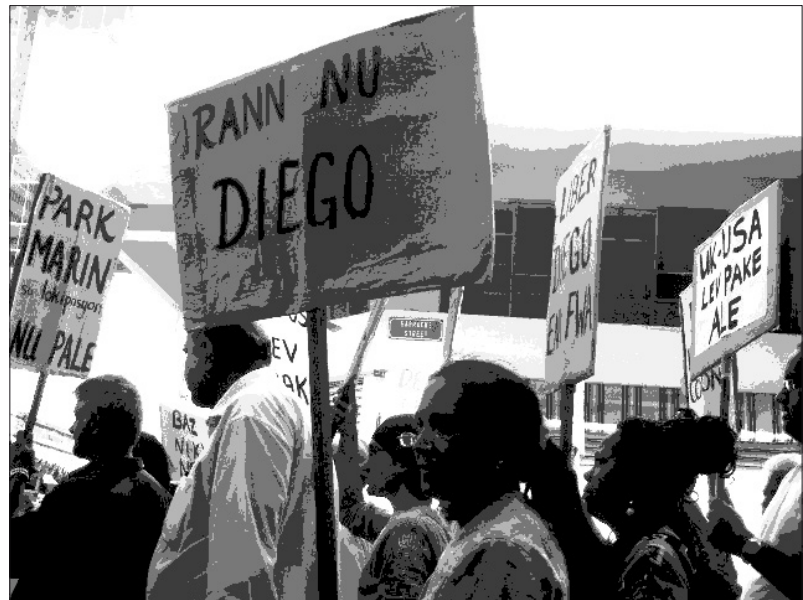
4. Trayizon lor Suvrennte kote Manze ek Lenerzi

Guvernman Ramgoolam-Duval-Subron ek sipaki-sannla-pu-MMM, zot finn kontiyn vann later Repiblik Moris ar milyarder depi deor, enn prosesis ki ipotek nu suvrennte politik dan enn fason danzere, anmemtan li fraziliz nu suvrennte alimenter osi byin ki nu suvrennte lenerzi. Asterla, Guvernman pe kas li ankat pu atir tu sa parazit ki pe fwir UAE, sirtu Dubai ek Abu Dhabi, aköz zot baz USA lor zot later finn atir lager kot zot-mem.

Nanyin Guvernman pa finn fer pu adres problem grav sa frazilite alimenter ek kote lenerzi. Telman zot sibaltern

Anomali Parti Rezyonal Kat Parti Rodrig, kot sitye?

Ankor enn fwa, sistem besluzer, li finn prodir 4 depite Rodrig. OPR so de depite, zot paret pli pros ar Guvernman, mem asize parmi bak-benncher Guvernman, san ki zot paret dan Guvernman, ofisyelman. Lot parti, *Alliance Liberation*, li paret pli pros ar Lopoziyon, e li asize prekot lopoziyon. Tulde pa chalennj politik guvernman santral depi pwindevi programatik.

ar zot bayer de-fon kapitalist, ki zot per pu fors tablisman plant manze! Zot prefer atann peniri manze kumans trape, si Netanyahu ek Trump re-larg zot agresyon innyob kont Liran, ki obliz patron tablisman met 30% so later pu plantasyon alimenter debaz, e servi so infrastruktur pu lans enn lindistri prezervasyon e transformasyon sa manze debaz la. Nu pe koz may, pomdeter, zariko, pistas pu dilwil, manze zaimo pu gayn dile pu zanfän bwar. Ramgoolam per pu fors proprieter gran lotel investi dan enn laflot bato pu lapas nu imans losean. Kumsa Guvernman anpes kreasyon anplwa, degrad balans peyman, anmemtan ki agrav mank suvrennte alimenter.

Sa vedir, bref, Navin Ramgoolam pe al inser Repiblik Moris dan enn “kan”. Li pe rant dan kan inperyalist, kole ar Leta Zini Lamerik, Gran Bretayn, Israel e, pur-lemoman Lind, kan zot lor enn sime ver lager san-fin, zis pu fer profi, e pu tini dibut sa ansyin sistem piyaz kolonyal Oksidantal.

5. Trayizon lalit Palestinyin

Guvernman Ramgoolam konplis ar zenosid ki Israel ek USA pe perpetre dan Gaza. Mem kan

Moris finn ede pu gayn enn zizman Lakur Internasyonal Lazistis, ICJ, e mem kan Netanyahu & Co kareman “WANNTED” par Lakur Kriminel Internasyonal, ICC, la osi, Ramgoolam pa kapav pran pozisyon kont sa barbari la?

Sa devyasyon depi non-aliynman, li danzere, wi. Li riske nu lindependans, nu suvrennte. E kuma nu finn dir, li osi bet. Bet net. Alor, kurbe divan puvwar melanze ar betiz,

Ki Lopoziyon: Reform Parti?

Roshi Bhadain finn vasiye depi eleksyon. Dan kumansman li ti dir li pu aret fer politik aktiv ziska eleksyon zeneral 2029. Li pu al an ibernasyon. Me, kan tandem Ramgoolam-Subron vinn inpopiler aköz pansyon, Bhadain re-viv so parti. Nu ti re-kumans tann li lor radyo, li fer kongre, podkarst, aktif lor medya sosyal, e mem partisip dan eleksyon minisipal, e zot ena eli. Lerla li finn re-disparet apre rezilta. Asterla, kan Guvernman pe re-vinn inpopiler aköz pri pe monte, e kan Bérenger finn rant lor terin lopoziyon, nu finn re-kumans tann li.

Alor, ki Veritab Lopozişyon apar LALIT?

Dan sak bwat dan sa lartik la, nu montre bankrut sak parti lopozişyon. Nu finn get tu parti, parلمانter ek extra-parلمانter, ki finn resaman montre siyn de-vi politik.

Okenn lezot parti, apar LALIT, pa chalennj program guverنman pe inpoze.

Par kont, LALIT finn chalennj sa Guverنman Ramgoolam & Co lor tu kalite size depi li finn eli, inklir:

- 1. Pansyon vyeyes, ki Guverنman finn kokin. Nu ena enn lot program lor la.
- 2. Trayizon lor sutyin pu Palestinyin, pandan enn zenosid. Nu ena enn lot program alternativ pu Repiblik Moris.
- 3. Trayizon lor non-aliynnman, e mank sutyin pu Liran kan li sibir agresyon Israel-USA, mem menas eksplisit zenosid. Nu propoz aksyon kont Israel ek USA.
- 4. Inkapasite Guverنman asir suverennte ni kote alimanter ni kote lenerzi. Nu ena enn program pu fors tablisman dedir 30% so later pu prodiksyon manze debaz.
- 5. Guverنman finn vande lor Diego, e lor Chagos an antye. LALIT ena enn program pu avans lalit pu re-inifikasyon Repiblik Moris.

pe met an-danze lexisans nu pei suvrin.

Guverنman riske fini ar enn bidze dan kad enn lekonomi depandan e vilnerab a inperyalis, olye enn bidze ki ranforsi suverennte. Li dan enn lepok kan, aköz sa sityasyon internasyonal, pu kumans ena pa zis pri monte, me peniri – peniri manze, lesans ek gaz, peniri tu zafer. Lekonomi Moris, li enn-dan-lot ar lekonomi mondyal. Asontur, sa politik ekonomik ena lefe direk lor politik.

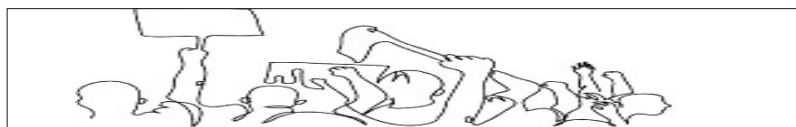
E kan Depyuti Prime Minister demisyone dan Guverنman, e kan lerla li fini par kit so prop

parti deryer li, li afebli tu parti dan Guverنman: Travayis, MMM, Rezistans ek ND, zot tu. So demisyon afebli Lalyans o-puvwar. Li afebli Guverنman. Nu explike: Guverنman afebli aköz lider ki so alye prinsipal pu eleksyon finn kit li, sek.

Guverنman pu bizin fer fas enn katastrof ekonomik ki pu kumans morde byin-mem pli lager-dagresyon kont Liran kontinye. E Israel pe sey asire, lager la kontinye.

Sa katastrof pu inpakte lor nivo-devi klas travayer ek tu dimunn mizer. Pu sa rezon la, LALIT finn deza ralye tu lorganizasyon dan Moris ansam pu opoz sa politik Guverنman la. (Get nu lartik lor Deklarasyon Komin.) Asterla, sa raliman anterm enn deklarasyon bizin devlope an term mobilizasyon.

25 Me 2026

LALIT AN AKSYON

Demi-zurne Omaz Ram Seegobin

Manb LALIT Ram Seegobin finn kit nu lafin Zanvye 2026 (get nu lartik omaz). Sak manb ki ti anvi pran laparol finn rakont zistwar ki zot finn partaze ar Ram.

Deklarasyon Komin

Travay pu mobiliz ek inifye organizasyon e sirtu muvman sindikal lor baz demand vizavi guverنman pu li azir ver pu ferm baz US-UK lor Diego; Napa servi later Repiblik Moris dan lager agresyon e pu guverنman zwenn ka Sidafrik dan ka ICJ kont zenosid Israel finn kontinye. An Fevriye, 20 organizasyon ti ader a sa platform-la. Enn delegasyon ti al kit petisyon kot biro Premye Minis. An Avril, sa program demand finn devlope: li finn inklir enn katriyem pwin dan kad lager agresyon ek bidze: pu guverنman fors tablisman plant manze lor dizon 30% so later pu fer prodiksyon alimanter, devlop enn veritab lindistri lapas dan vast teritwar lamer Repiblik osi byin ki guverنman bizin pran mezir pu akseler prodiksyon lenerzi soler ek eolyenn. Sa platform-la finn devlope par 28 organizasyon ki reprezant 100,000 travayer pei. Sa platform-la osi kontribiye pu asir suverennte dan kad dekolonizasyon.

Sa platform-la liye sityasyon internasyonal e nasyonal enn-dan-lot dan enn fason ki reflet realite obzektiv, e reprezant enn platform lor lekel militan LALIT finn fini deklans mobilizasyon alabaz onivo rezyonal.

Anmementan, nupeaprofondit travay avek lezot organizasyon dan sa 28 organizasyon lor baz sa platform-la.

Ki Lopozişyon: Muvman Premye Me?

Mem si MPM aparet otur premye zur mwa Me, li pa finn montre buku siyn de-vi. So lider Jack Bizlall ek Dev Ramano koz antan ki individi dan lapres. Me, zot paz Facebook pa finn epdeyt depi Ut lane dernye, kot zot finn remet enn-de zot vye zafer.

Omaz Ram Seegobin

Kamarad Ram Seegobin finn desede Merkredi 28 Zanvye 2026, laz 84 an. Li ti enn manb fondater Lalit de Klas, seki pu vinn LALIT.

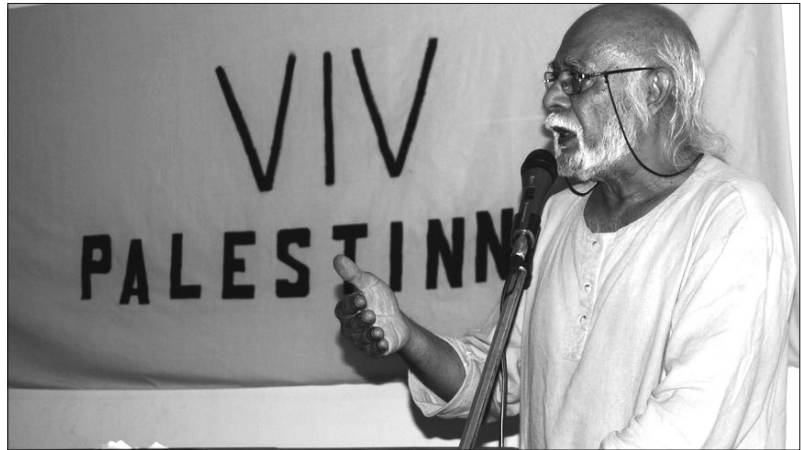
Ram ti interese ar sosyete imin e kuma organize pu fer li vinn meyer, pli imin, pli lib. Li ti enn revolisyoner sosyalist. Li finn dedye so lavi pu milite pu sanz sosyete. Li ti lite kont “sosyete deklas”, e pu ki klas travayer pran puvwar e batir enn sosyete san-klas. E li’nn fer li avek konsistans, regularite, prinsip, metod. Avek pasyans enn revolisyoner. Atraver so lavi militan li finn donn nu enn apersi kuma kotidyin enn revolisyoner kapav ete lepok zordi. E suvan dan enn moman difisil, avek so limur zenere, li ti konn osi detann, mem anbeli, latmosfer. Ram pu res enn kamarad ki finn inspir nu e gid travay ek aksyon Lalit lor letan.

Ram ti res Bambous e ti travay kuma dokter pu Bambous Health Project (BHP), enn korporativ lasante ki li ti donn kudme met dibut ansam ar abitan ek militan landrwa an 1975. BHP ti zere par enn komite eli demokratikman dan enn lasanble manb. BHP ti get swin medikal kuma enn responsabilite sosyal ek kolektif. Pandan 21 an li finn travay BHP e finn kontribye pu promuvwar medsin prevantiv e pu vilgariz konesans lor maladi pli kuran dan pei.

Ram, enn veritab konstrikter

Ram finn alabaz kreasyon grup Lalit de Klas an 1976, ki ti azir kuma enn tandans andan MMM, e osi enn Revi Mansyel indepanan, ziska moman trayizon politik ladireksyon MMM. Tu manb Lalit de Klas demisyone dan MMM, fond LALIT an 1982.

Ram ti konn linportans enn lorganizasyon politik revolisyoner, pu konsolid bann aki lalit klas

travayer, pu fer fas leta burzwa e pu ranvers sistem kapitalis. Li finn kontribye dan sa travay la dan LALIT avek regularite, asidwite ek enn pasyans san fay. Pu li, sak but zefor militan, inklir so prop zefor, ti ena so linportans pu li. Pa ti ena tipti uswa gran travay. Li ti konn avantu valer ki travay preparasyon ena dan lalit politik. Li ti anseyn nu ki pli u prepare, pli u kapav antisip devlopman fitir, e pli u arme pu fer fas tu kalite sityasyon.

Kuma enn ful manb LALIT li ti exanpler. Li finn kontribye san relas pu konstrir, tini e sweyn striktir Parti. Dabor pu met dibut e tini brans dan so vilaz e lezot landrwa. Ram finn anim pandan buku lane reynon Brans Porlwi e finn osi donn kudme met dibut plizir brans dan buku rezyon Moris, inkli dan Rodrig. Parski Ram ti konn linportans Brans dan konstriksyon parti, kuma striktir debaz pu ankuraz politik deklas e favoriz lalit deklas dan landrwa. Dan lartik Revi LALIT No.108 ‘Stratezi ek oryantasyon LALIT dan nuvo kondisyon obzektiv’, Ram dekrir andetay rol brans bizin zwe: Kuma sak brans bizin reflesi lor aktivite brans pu fer e pa atann ki santral deside e lerla brans zis exekite. Kuma Brans bizin devlop diferan kalite metod, diferan mwayin apros dimunn, al ver dimunn, interes dimunn, rekrit dimunn. Li ekrir: “Bizin

plis partisipasyon manb dan ekrir, prodir ek distribye Revi, plis lartik depi brans, lor seki pase dan enn landrwa spesifik. Kimanyer organiz nu travay politik pu ki li ena enn dinamik ranforsi striktir existan, e anmemtan favoriz rekritman nuvo manb ek formasyon nuvo brans.”

Ram ti aprann fer tu travay enn ful manb sipoze konn fer e met li an pratik. Li finn aktif e kontribye san relas dan tu travay striktir Parti, ki li dan Komite Santral, Biro politik, Rezyonal, dan diferan komisyon, dan Reynon Program regilye, seminar, konferans. Li ti konn expoz e defann lide Lalit avek klarte, ki li dan forum, miting, dan konferans depres, atraver long intervyu dan lagazet, sirtu ar Jean Claude Antoine dan Week End.

Kan ena miting Ram pa ti zis enn orater. Li ti donn kudme dan tu travay pratik: rod permisyon plas, kol lafis, met bandrol zur miting, instal sonorizasyon. E kuma orater li ti konn explik avek presizyon ek rezonnman lor tem li ti ena pu koze. Li ti koz size konplike net dan enn fason ki nerport ki dimunn ki konn reflesi, konpran.

Pu tir Revi Lalit li ti partisip dan tu laspe so piblikasyon. Li ti ekrir lartik, donn kudme inprim kopi, kolasyonn bann paz, e pengine tu ansam, distribye enn nomb kopi apre. Anplis li ti konn okip masinn Roneo, ki alepok ti servi pu inprim revi, li ti konn demont li, fer so

mennteynenns e fer reparasyon kan bizin. Dan Revi Lalit li finn kontribye buku ar lartik analiz lor enn vast kalite size politik, me osi enn seri text pedagogik lor lasyans ek lor lasante. Anplis limem ti ekrir dyalog karikatir Jabaljas ek Bulbak, ki ti byin popiler parmi lekter lagazet Lalit e Revi Lalit. Li ti mem fer enn baynding alamin koleksyon Revi Lalit de Klas, ki buku manb finn servi pu resers. Ram ti sweyn tu laspe travay piblikasyon Revi parski li ti truv Revi kuma enn zuti itil pu omozeniz lide dan parti, e osi pu rekritman nuvo manb.

Ram finn partisip aktivman dan pli gran mobilizasyon klas travayer dan listwar Moris. Li ti met tu so zefor dan preparasyon lagrev e muvman degrev Ut 79 ek mobilizasyon popiler Septam 80. Dan enn sertin sans, li ti pli gran stratez sa imans mobilizasyon la. Li ti konn nesese ogmant konsyans deklas parmi klas travayer. E li ti tultan aktif dan mobilizasyon e dan tu aksyon konsyan klas travayer ek so lavangard. Li kone ki klas travayer limem ki bizin akter so prop emansipasyon, pu sa li bizin a-lavangard lalit pu emansip limem depi sistem kapitalis, pu batir enn sosyete san klas. Li ti truv enn travay esansyel ki transmet sa lexprians aksyon klas travayer kuma li finn partaze dan liv “Leson lagrev Ut 79” baze lor enn so diskur.

Ram ti konn swiv aktualite ozur-lezur. Li ti lir tu lagazet sak gramatin, pa zis pu kone seki pe pase, me sirtu pu kone seki lezot panse, ki patrona ek so bann editoryalis pe dir, ki diferan adverser politik pe koze isi ek dan lemond. Anmemtan li ti etidye teori politik. Li ti tultan insiste lor linportans ki sak manb parti kontiyn reflesi, reflesi tuse, e etidye lakaz, ki nu fer nu homwerk, kuma li ti kontan dir.

Ram ti konn ekute, amenn enn deba e sintetiz seki diskite. Li ti konn dekontik e explora ninport ki size.

Li finn kontribye enormeman dan devlopman analiz Parti lor

enn vast lansanb size: kuma lor burzwazi deta, kuma enn seksyon klas kapitalis avek lintere parfwa diferan depi kapitalis istorik, ki manyer li emerze dan enn lekonomi post-kolonyal kuma dan Moris atraver servi laparey Leta pu benefisy fasilite pu zot prop lantrepriz. Lor mitasyon klas travayer dan lane 1980-90 kan buku gro sektor finn raptise kuma lepor, lindistri sikriyer, transpor e ranplase par travay lor kontra, bat-bate ek PME, lor lalwa travay, lor interkoneksyon ant lalit sindikal ek lalit politik, lor program tranzisyonel, politik ekonomik alternativ birokrasi sindikal, lor dekolonizasyon, demilitarizasyon Diego, sistem inperyalis, lor patriarsi. Lor enn larz varyete size kuma antrot adiksyon ladrog, represyon leta, dekominaliz spor.

Ram finn kontribye dan travay internasyonalist Lalit. Parski li ti kone ki lalit deklas inposib debus lor laviktwar si li kantone dan enn sel pei, ki li bizin inskri dan enn lalit internasyonalist, dan enn lalit kot proletarya mondyal konfront klas kapitalist onivo global. E pu sa li inportan ki LALIT devlop ek sweyn lalin, lesanz e kordinasyon avek lezot grup revolisyoner lor tu kontinan.

An 1990, Ram partisip dan Konferans Internasyonal *Open World Conference* Barselonn kot ti ena reprezantan parti politik degos ek sindika depi partu dan lemond. Laba Ram zwenn delege Workers’ Organization for Socialist Action, depi Sid Afrik e zot reysi kordine e ede dibut enn Rezo lorganizasyon parti degos Losean Indiyin, South East African Forum ki fer 2 Kongre, enn Cape Town – kot 4 manb Lalit prezan – e enn Kirpip, avek reprezantan Moris, LaReynion, Komor, Sid Afrik.

Kan Ram ti orater dan Konferans Asia-Pacific Solidarity Conference dan Sydney, li ti konvink lorganizasyon veteran lager USA, ki ti partisipe, lor nesese revandik pa zis “retir nu solda depi fron”

me osi “retir nu solda depi tu baz militer”. An lane 2004, Ram ti partisip dan gran lamars ek manifestasyon, pran laparol, dan Pretoria ek Johannesburg, kont lager ki Bush ti’n deklare dan Iraq.

Ram ti angaze dan tu seki li fer avek pasyon ek pasyans. Sak detay ti inportan pu li parski li ti konpran ki zot form parti enn totalite. E tultan, ti ena so sans limur, ansam.

Kote stratezi, Ram ti ede tultan pu ki sak lepok, Lalit e tu manb kone kot pu bizin met lanfaz dan lalit politik, pu fokes nu reflexion ek aksyon lor seki nesese. Pandan enn moman Ram ti konn konvink nu pu met plis zefor dan travay pu devlop nu Program an profonder, pu tu manb konpran telman byin ki nu kapav agrandi parti par ed tu manb ena kapasite pu rekrit nuvo manb atraver konvink zot lor lozik nu program, e lefet ki program la eklere.

An 2023 Ram finn konvink Lalit pu organiz enn kongre 6-zur ki nu ti apel “Anu fer nu lespri travay: lalit deklas ver revolisyon sosyalist” pu nu re-santre nu lalit lor lesansyel, lor enn sanzman radikal nu sosyete. Bi sa kongre la sete pu reflesi kimanyer akseler lalit deklas pu ki klas travayer revinn lor lofansiv, pu amenn lalit pa zis pu sanz guvernan me pu sanz sosyete deklas. Seki Ram, ansam ar tu kamarad prezan, finn prodir dan sa Kongre la ankor pe gid nu dan nu aksyon politik zordi. Dan enn lepok kot sistem ekonomik kapitalis dan lemond e inperyalist USA anplin deklin, pe rod antrenn lemond ver lager zeneralize, ver destriksyon ek barbari, konteni sa Kongre la enn zuti esansyel pu nu kontiyn lalit ver enn lemond kot pena klas inegal, pli imin, pli lib, pli zis, pli pezib. E pu konstrir enn sosyete san klas. Kuma Ram finn dedye li tutlong so lavi enn militan politik.

Pu Lindsey ek lezot manb fami, tu kamarad dan ek pros ar LALIT, esprim zot kondoleans e ofer zot sutyin.

PROPOZISYON LALIT

BIDZE 2026-27

Bidze pe prezante dan kontex enn kriz mondyal instab
apre gresyon militer Lamerik-Israel kont Liran.
Fas-a sa sityasyon la, LALIT propoz ki, pu bidze ki pe vini,
Guvernman anons enn seri mezir ki pu reponn a sa sityasyon irzan.
Dabor bizin ogmant prodiksyon, answit bizin taxe dimunn ris e konpayni usi.
Lekonomi Repiblik Moris bizin asir nu suvrennte
e oryant plis ver prodiksyon manze e ver prodiksyon lenerzi renouvlab.
Anmemtan sa pu ed dan kreasyon lanplwa permanan e fer deviz rantre.
Bizin ena investisman masif dan sa direksyon la.

Seki guvernman bizin azir dirzans pu bidze:

- Suvrennte alimenter ek Suvrennte lenerzi kuma enn priyorite
- Devlop Lindistri Lapes sutenab
- Aret proze Golden Visa pu milyarder etranze
- Lozman pu seki pena lakaz ek akseler proze ranplas lakaz lamyant
- Taxe kapitalist ek dimunn ris
- Non a 10 Milyar Rupl pu lwe Diego Garcia
- Return pansyon iniversel 60 an

Suvrennte alimenter, aret zis koze!

Dan sa moman dirzans la, guvernman bizin lezifere, forspatron tablisman konverti omwin 30% so later agrikol, pu plant prodwi alimenter tutswit. Olye ki sibvansyon plantasyon kann, olye ki bayant bon later agrikol, bizin servi later pu ogmant plantasyon pomdeter, may, pistas, zariko. Bizin konverti infrastruktiur lindistri sikriyer pu met dibut lizinn transformasyon ek prezervasyon manze.

Pu Rodrig, bizin furni planter fezans, lasirans ek basin pu dilo. Abitan Rodrig bizin benefisy sibvansyon lor dalo ek basin pu kapte dilo lapli. Kumsa nu diminye inportasyon manze, ed balans peyman, kree lanplwa stab e li posib export sirplis prodwi alimenter.

Konsernan suvrennte lenerzi, bizin enn politik enerjetik ki aret monopoliz sipersifi later ar

plantasyon kann pu prodwir kuran. Later agrikol bizin disponib pu prodiksyon manze. Aktyelman ena trwa Independent Power Producer (IPP), Alteo, Omnicane, Terra ki pe prodwir elektrisite atraver bagas ek sarbon. Parkont IPP Saint Aubin servi inikman sarbon. Tule kat tablisman, pe prodwir kuran ki depann swa lor inportasyon 750,000 tonn sarbon par an ubyin ki depann lor bagas ki prodwir par plizyer milye arpan later ki kapav prodwir manze. Sa pa dan lintere lamas dimunn.

Seki bizin se investi e sibvansyon enn politik enerjetik ki prop e bon pu lanvironnman. Enn politik lenerzi ki pa sibir konsekans konfli internasyonal e ki suvren. Guvernman ek CEB bizin investi dan prodiksyon elektrisite prop apartir, soley, vag, divan, ek mare motris. Kumsa nu kapav asir nu suvrennte lenerzi e sulaz balans peyman, e kree anlwa stab.

Non a privatizasyon prodiksyon lenerzi elektrik!

Lindistri Lapes sutenab

Guvernman bizin alwe fon neser pu devlop lindistri lapas sutenab e asire ki aret donn permi bato depes lot pei amezir lindistri lapas nasyonal devlope. Kumsa nu pu diminye inportasyon pwason ek kree lanplwa stab dan lasenn lapas, transformasyon, prezervasyon ek exportasyon. Pu bizin rekrit zenn travayer dan tu kalite domenn pu sa lindistri la.

Bizin fors patron lotel dedye enn parti so kapital pu investi dan

enn laflot bato lapas, pran peser ek marin pu travay, pu itiliz nu 2.2 milyon km kare losean anlplis ki 400,000km kare ki partaze ar Sesel. Anmemtan bizin ena pros-esing pwason la, pa zis frigorifye pwason me osi met dan bwat avek preparasyon kuma vinnday e kari. Kumsa nu kapav kree plis valer azute e raport plis reset exportasyon. Nu pena enn veritab lindistri lapas kuma Sesel ena, nu resurs pwason pe explwate par bato etranze kuma Koreen, Espanyol, Zapone, Franse etc.

Aret proze Golden Visa pu milyarder etranze

Guvernman bizin aret vann Golden Visa pu atir milyarder lot pei vinn etabli Moris. Golden Visa pu vadir ki milyarder lot pei pu rant lor marse imobilye e mont pri later ek lakaz. Bizin servi later agrikol pu prodiksyon manze, pa pu betonaz pu spekilasyon dan imobilye. LALIT pa dakor avek politik ki pli rekoloniz pei avek bann setlerz ki pe sove depi zot pei.

Guvernman finn desid pu atir sirtu milyarder ki pe demenaze depi UAE akot zot eberz baz militer USA, ki agrese dan lager, zot pa santi ansekirite dan sa rezyon la. Si USA ek Israel bombard prodiksyon lenerzi dan Liran, Liran fini dir li pu riposte.

Asterla, Guvernman dezespere pu gayn deviz, pe invit sa bann milyarder UAE pu vinn Moris kot zot pu benefisy Golden Visa. Bizin rapel ki UAE li ena enn

move repitasyon ansarz tu kalite marse nwar.

Lozman pu seki pena lakaz

Bizin re-met enn sistem kuma CHA, kot lwe lakaz pu dimunn ki prefer lwe. Seki bizin, se enn plas pu reste, pa enn “dibyin”. Pu Rodrig, bizin asire ki Guvernman donn bay nuvo menaz pu zot ranz lakaz. Parey pu Agalega. Pu Chagos, bizin develop proze lakaz. Guvernman bizin afis so taymtebl lor sayt Minister Lozman e alwe fon nesaser pu ranplas lakaz lamyant. Guvernman bizin rann kont ki finn fer ar Rs800 milyon ki ti dan bidze an 2022 pu ranplas lakaz lamyant.

LALIT ti avoy Minis lozman, Shakeel Mohammed enn dosye konple lor lakaz lamyant le 30 Avril apre ki Kabine finn nom li pu prezid Komite Interministeryel lor lakaz lamyant. Tutswit li finn reponn pu dir li swete zwenn nu. Me dan enn Steytmennt divan parlman Mardi le 12 May li finn fer listorik ki diferan guvernman depi 2002 pa finn fer narnye pu rezud problem lakaz lamyant. (Plis detay get nu lartik lor lakaz lamyant dan sa `revi la.)

Taxe kapitalist ek dimunn ris

Guvernman bizin inpoz; (1) Tax lor profi mirobolan sektor labank, hotel, imobilye, finansye ek rantye. (2) Ogmant tax lor gro reveni

mansyel gradye e progresif. (3) Inpoz Tax Fair Share Contribution 15% adisyonel ki ti introdwiir dan demye bidze, bizin etann a tu individi ki ena enn reveni mansyel plis ki Rs500,000. Pu bidze lane deryer ti fixe limit sa tax la pu individi ki tus plis ki 1 Milyon Rupri par mwa. Sa tax direk ek progresif li enn tax byin zis kot taxe dimunn ris plis. Parkont TVA li enn tax indirek ek regresif ki pli taxe dimunn mizer, ki pey mem montan tax ki enn dimunn ris, setadir enn pli gran proporsyon so reveni. Par exanp Rs 1,000 TVA dan lapey enn travayer ki tus Rs20,000, reprezant 5% so lapey. Parkont enn kad ki tus Rs 100,000 par mwa, sa Rs 1,000 TVA reprezant zis 1% so lapey. Tax TVA ki reprezant enn gran proporsyon bidze li kont lintere travayer ek dimunn mizer. Rapel ki tax TVA 15% nu pey li lor buku item debaz ki nu servi tulezur kuma, dantifris, linz, sulye, lesans, savon, zuti, etc...

Non a Lamone Disan pu lwe Diego Garcia

Guvernman pe rod ipotek suvrennte pei pu 99 an avek trete lor Chagos kot pu lwe Diego Garcia pu enn som 10 milyar Rupri, ki fini met dan bidze lane deryer. Sa li ‘lamone disan’ e pa kapav finans bidze nasyonal avek enn tel larzan. Guvernman bizin aret

sumet divan inperyalis Amerikin ek Angle pu lamone lokasyon. Bizin fer reveni rant dan bidze depi tax lor kapitalist e depi prodiksyon ek exportasyon. Pa rod lamone facil.

Return pansyon iniversel 60 an

Guvernman bizin sanz desizyon lor pansyon iniversel. Bizin return laz pansyon 60. Pu gayn reveni adisyonel pu finans pansyon bizin taxe reveni seki ris. Antretan bizin oryant lekonomi ver prodiksyon ki pu amenn larzan dan lakes Leta ki kapav finans pansyon ek lezot servis sosyal.

Leta fode pa zis get kote depans me osi kote reveni pu finans depans sosyal kuma lasante, ledikasyon, pansyon ek lozman, kuma tu kont elemanter devet gete.

Muvman sindikal ti ini deryer lalit pu drwa pansyon 60 an pu tu dimunn. Ladireksyon sindika finn azir kuma enn sel lafors, lamas dimunn sindike ti fer enn imans manifestasyon Senn Mars ziska Zardin Konpayni. Demand prinsipal ti pansyon bizin res iniversel, 60 an, e san means-test. Mobilizasyon kontinye pu return pansyon iniversel 60-an e kont tu atak ki ena kont drwa aki.

RK

Bidze dan kad lager agresyon US-Israel

Bidze pe vini dan moman kot lager agresyon US-Israel kont Liran riske agrave. Deza pri manze ek lezot nesese debaz finn fini kumans ogmante. Pri lesans, dyezel, gaz, elektrisite fini ogmante. Pri fertilizan finn ogmante. Si lager agrave ankor, riske rant dan faz peniri. Ki guvernan Ramgoolam avek so alye MMM ek Rezistans pe fer fas a sa sityasyon-la? Premye zafer ki Premye Minis Ramgoolam ki anmemtan Minis Finans finn fer se met enn komite pu Business Mauritius ek sekter piblik zwenn ansam pu rod enn stratezi. *Business Mauritius* li kontrole par sa 4 grup tablisman ENL, CIEL, Terra ek Medine ki kontrol par santenn konpayni pa zis dan prodiksyon disik ek elektrisite, me osi dan sekter lotel, labank, lasirans, klinik prive, inportasyon masinn ek manze, sipermarse, morl, ek imobilye delix.

Apre sa, Ramgoolam finn anons enn komite Inter ministeryel pu anterinn sa stratezi kapitalis-la. Kote rankont avek sindika dan kad bidze, telman sa pa enn priyorite pu Ramgoolam ki li finn avoy so Junior Minis Damry pu zwenn zot pu laform. Kitsoz ki sindika anzeneral finn denonse. Antretan Ramgoolam, olye konsantre lor preparasyon bidze kuma u ti pu atann enn Minis Finans fer, finn anbank dan enn seri linisyativ diplomatik ki donn nu enn lide kimanyer azanda so guvernan se pu sap profi klas kapitalis avan tu.

“Preparasyon” ver bidze?

An Avril, Ramgoolam finn al Kongo pu tap lame kan N’Guesso pret serman kom Prezidan apre enn reyn 40an. Laba li dir li finn al get posibilite pu gayn kota ek pri preferansyel pu lesans. Me anmemtan, li finn diskrit posibilite pu kapitalis Moris prodwir manze, pa dan Moris, me dan Kongo. Li finn osi diskrit ar li pu kapital Lenn

rant laba atraver ofshor Moris (global business). Dayer bidze riske retarde parski Ramgoolam pe trov li pli inportan al Some *Lenn-Lafrik kot pu fer Moris vinn enn kurwa pu kapitalis Lenn rant dan leres Lafrik*.

An Avril, Ramgoolam finn osi avoy so Minis Zafer Etranzer Ramful US pu zwenn Trump so Sekreter Deta Landau. Laba Minis Ramful finn al aplati guvernan Moris par dir telman guvernan Moris pros ar US ki li pa finn mem rant dan linisyativ *Belt and Road*, sa larut komersyal pu liye Lasinn avek Lafrik, Lazi ek Lerop. Li finn mem dir ki Moris napa enn “alye” Lasinn. Li finn bizin met alyer inpe apre ki LALIT finn kritik li. Dan lepok kriz lenerzi aksantye, pu fer sa kalite deklarasyon kont Lasinn, enn pei ki ena otan gran lavans lor lenerzi renouvlab kan Repiblik Moris, li, depandan lor lenerzi fosil, li grav. Telman guvernan Ramgoolam finn anburbe dan rod gayn lamone disan pu baz Diego, lantre lor marse US pu zako ek tekstil atraver AGOA, ki li pa mem trov lintere lon-term. Malgre tu koze lor patriotism ek Morisyanism, li inkapab trov neseseite pu gard e devlop suverennte pei.

Ramgoolam finn trov li enn priyorite an Me, zis kan pe prepar bidze pu al Some *Africa Forward* ansam avek Macron. Li fer sa kan dan Sahel, Mali, Senegal, Burkina Faso ek Nizer finn ena telman revolt kont inperyalis Lafrans ki zot finn met li, inklir so lafors militer ek so baz tu deor.

Komye aplati guvernan Ramgoolam pu aplati nu vizavi inperyalist?

Atir milyarder avek labwet enn “Golden Visa”

Guvernan finn desid pu atak suverennte enn lot fason ankor. Li

pe atir milyarder ki pe demenaze depi pei Golf kuma UAE aköz zot pe sibir misil ek dronn direk dan sa pei la aköz zot eberz enn baz USA, ki agreser dan lager, e aköz zot pa santi ansekirite dan sa rezyon la, aköz si USA ek Israel bombard prodiksyon lenerzi dan Liran, Liran fini dir li pu kont-atak lizinn elektrisite dan pei ki eberz baz Amerikin.

San okenn zenn, ni la-ont, Guvernan pe rod fer kapitalis isi profit depi lager, pe plede pu milyarder UAE vinn Moris kot zot pu benefisyé “Golden Visa”. Bizin osi rapel ki UAE li ena enn move repitasyon ansarz tu kalite marse nwar.

E pwin santral li sa. Sa kalite “imigrasyon” la, li reprezant enn rekil pu suverennte pei. Li enn menas direk enn form rekolonizasyon, ki pe etann sa krim sirtu par tablisman ek lezot kapitalis imobilye delix ki apel IRS e “gated communities”. Li enn mezir ki patron dan sekter imobilye pe rode parski li enn “oportinite” pu sirtu oligark Morisyin, sirtu tablisman isi, pu vann later avek so vila delix ar sa bann milyarder la. Sa enn devlopman ki pe plito koloniz teritwar pei, kot later pe bayante avek kapitalist etranze. Sa kalite “investisman” etranze donn linpresyon ki li pe ogmante, me anfet li selman enn lavant later nu pei. Li napa kree okenn lanplwa diyn ni dirab, li pa ankuraz prodiksyon neseseite debaz. Zis gro propriyeter later, ki enn kapitalis rantye ki pa prodir nanyin ditu, ki pu fer profi mirobolan odetriman nu later. E sa rann pri later tro ser pu saler ki enn travayer Moris gayne.

Kabine Minis finn fini apruv luvertir lanbasad UAE an Me. E tu bann gran websayt imobilye delix pe fini fer reklam pu sa *Golden Visa* Moris. Li plito Visa “konplezan” ki enn “Visa an-or”.

RL

Suvrennte v/s Baz Diego

Kan pe koz suvrennte, nu finn truve kimanyer Guvernman, dabor Jugnauth ansuit Ramgoolam & Co., finn siyn enn trete avek UK pu lwe Diego Garcia pu 99 an. An-esanz pu “Iwe” nu suvrennte, Repiblik Moris sipoze resevwar “lamone disan” enn valer 10 milya Rup. Fini mark sa som la dan Bidze lane deryer. Asterla, Gran Bretayn na pa pe siyne. Moris fini siyne, me Gran Bretayn pankor. Alor, Trete la finn res apandan. Sa li aköz presyon depi Prezidan Trump lor guvernman Britanik ansem ar lextrem drwat Britanik pu kennsel Trete kareman. Guvernman Moris aster pe anons ena enn mank Rs10 milya ki li pu bizin konble dan so bidze. Guvernman finn vann lalit pu dekolonizasyon teritwar Moris apre gran viktwar dan lakur ICJ e apre vot masif anfavor revandikasyon Moris dan Nasyon Zini. Zordi Guvernman aplati li, swiv seki Trump pe dikte. E li pankor gayn kas pu so vande!

Pu ki Repiblik Moris res suvrin, fode nu devlop pa zis suvrennte dan politik etranze, setadir pa kurbe kuma Ramgoolam-Ramful, me osi kote lenerzi. Purtan, lager ki nu swadizan alye USA ek so Israel pe fer kont Liran, li pe menas distribisyon prodwi petroye, e mem prodiksyon.

Ki mezir pu reponn a kriz lenerzi?

Guvernman finn pran desizyon mont pri kuran par 15% apartir 1 Me, zot rezonnman seki pri delwil lur finn ogmante. Anmemtan Minis Lenerzi pe anons plan pano soler etale lor 2 an ki pu prodwir ziska 405 Megawat kuran, e ankuraz IPP (tablisman) servi sarbon ek bagas pu prodwir plis kuran. Alor travayer ek dimunn mizer ki bizin pey ogmantasyon kuran kan IPP, setadir patron, pu benefisye depi sa kriz la.

Pu ekonomiz kuran, Guvernman pe ankuraz *Work From Home*, e deza patron Mauritius Telecom

(MT) fini al delavan dan sa direksyon la. Sef MT mem anonse ki zot pe fer gro lekonomi kan ena plizyer letaz dan batiman Telecom ferme, pena pu pey pu kuran, internet ek lezot fre operasyon. Finalman se travayer Telekom ki bizin pey tu sa fre operasyon kan pe travay kot li dan so lakaz, servi so kuran, so internet ek tu lezot fasilite.

Pu sektorturist, avan Guvernman ti deza pe sibvansyonnan pano soler pu ki lotel prodwir zot prop kuran. Guvernman pey patron lotel pu fer so prop kuran. Prodiksyon elektrisite pe plis privatize, kot CEB pe prodwir selman otur 50% kuran. Avek diferan proze prive ki inklir IPP, CEB paret pe retir li dan prodiksyon kuran, e pe okip plito distribisyon e ramas kas. Kan prodiksyon kuran privatize li pe konverti enn servis sosyal dan enn komodite, enn marsandiz, ki pu vande lor baz profi.

Kuran parey kuma dilo ti bizin res enn drwa debaz kot pena eleman profi.

Por-Fran

Guvernman pe ofer “oportinite” pu kapitalist dan inportasyon, ki pe sove depi diferan lepor dan rezyon Detrwa Dormuz, pu vinn fer biznes dan Moris. Sektör Por-Fran oryante plis ver inportasyon masif, sanz etiket e re-exporte. Sa kalite mezir la reprezant enn frin lor enn politik baze lor prodiksyon pu bezwin nasyonal osi byin ki pu exportasyon. Desizyon kabine pu

ankuraz devlopman Por-Fran pa dan lintere lepep dan sa moman la e ni pu lavenir.

Kapitalis Finansye

Guvernman pe amenn enn politik ekonomik ki favoriz kapitalist finansye, tu kalite, kot pe ogmant nu depandans lor kapital etranze, osi byin ki tir lanfaz lor veritab prodiksyon kiksoz reyel.

Sektör finansye finn vinn telman pwisan ki enn so bann konpozant prinsipal, setadir labank, pe rul kuma enn veritab mafya. A enn tel pwin ki Kee Chong Li Kwong Wing, ex-prezidan SBM Holdings finn denons sa sistem mafya labank dan Radio Plus kumansman Me. Kantmem li ti prezidan SBM Holdings, li ti inkapab ariv kone lor ki pe pase dan labank SBM. Guvernman refiz intervenir. U fini truve kimanyer sistem finansye kapav rant an-kriz parey kuma ti arive an 2008 dan US ek UK ki finn ena enn linpak mondyal.

Guvernman Ramgoolam pa pe taxe kapitalis isi nonpli. Purtan ena konpayni, sirtu dan ofshor ek sektör finansye ki pe fer profi imans. Labank MCB par ekzanp, fek anons profi Rs 15 milya, parey kuma 2025. Anplis, kapitalis ek seki pli ris dan pei dwa Rs25 milya tax, e ladan Rs 15 milya, se bann konpayni prive ki dwa. Lerla, lapolis pa truv sa enn “vol”. Anfet li enn vol depi fon piblik. Lapolis ek zidisyer perdi so letan galup deryer ti-voler supermarket, anplas fer li rann so prodwi kokin.

Ki bizin fer?

Nu bizin batir sutyin onivo muvman klas travayer dan lasosyasyon e dan muvman sindikal pu azir kuma enn ranpar kont politik Guvernman ki pe swiv azanda Patrona, e pu fors Guvernman obliz kapitalist isi rant dan prodiksyon, anplway dimunn, e pu asir nu suvrennte ekonomik. Ramgoolam prefer fye lor stratezi *Business Mauritius* so su-komite ki kontrole par veritab Oligark Morisyin.

LALIT ena propozisyon dan kad bidze pu ki ena *prodiksyon*, sirtu prodiksyon alimanter ek devlopman veritab lenerzi renuvlab. (Get lartik zis avan sa lartik la) Sa kalite devlopman ti pu anpes Moris ranpe divan pwisans inperyalist pu rod lavantaz isi laba. Li kree lindepandans zeo-politik pu enn pei. Se sa ki apel veritab suvrennte. LALIT finn anmemtan pran linisyativ pu lans enn Deklarasyon Komin adrese a Premye Minis pu pran pozisyon kont Lager-agresyon USA-Israel, anfaiver Plant Manze lor Later Tablisman e pu devlop Lenerzi renuvlab. Sa deklarasyon fini adopte par 28 organizasyon dan pei, e finn gayn lakorite lansanb muvman sindikal ki regroup plis ki 100,000 manb.

Lalit kontinye! Ena enn faz ki pankor an-viger dan sa lalit la. Fode labaz sak sindika dan sak federasyon mobilize. Ladireksyon sak lorganizasyon bizin asire ki tu so manb alabaz konpran tu argiman ki tini sa 4 pwin la (Get Deklarasyon Komin p. 14), kapav konvink zot kamarad lor argiman, mem rekrit nuvo manb dan zot lorganizasyon lor baz sa 4 demand la. Kumsa Guvernman pu arete kurbe divan klas gran, gran kapitalist pu tir zot sistem dan kriz. Kumsa ki nu pu anpes klas travayer sarye fardo kriz ki klas kapitalist ek so sistem bankal e inzis finn e pe kontiyn provoke.

RL

LALIT an AKSYON

Konferans kont zenosid ek lager-dagresyon

An Avril dan Minisipalite Por Lwi, Lindsey Collen finn pran laparol dan Konferans ki ti organize par Never Again Olive Resistance an kolaborasyon ar Doctors to Gaza avek kudme Lalit. Dan so intervansyon, Lindsey finn explik kifer Guvernman Moris bizin pran pozisyon deprinsip ek respekté lalwa internasyonal pu kontre zenosid, lager-dagresyon USA-Israel kont Liran e Sid Liban. Linn explik nesosite apiy sa 4 revandikasyon komin: pu manze, kontrol lor later e pur lape kuma klas travayer ti met divan dan Revolisyon Ris pu nu kapav fer fas peniri ek ogmantasyon pri. Ansam 28 lorganizasyon dan enn fron komin dan lalit politik, ansam dan sa Muvman internasyonal kont sistem kapitalis ek pu dekolonizasyon. Dr Anne Moro, enn sirirzyin pedyatrik finn koz lor kriz imaniter dan Gaza. Li ti abor bato medikal ‘Family’ dan Global Sumud flotila pu al Gaza pu reponn lapel koleg dokter pu amenn medsin, materyel ek personel medikal pu amenn led imaniter. Sarah Khan, manb Never Again – Olive Resistance finn demontre avek prev kuma kanpayn aksyon boykot ek sanksyon konpayni miltinasyonal permet nu aret finansman zenosid dan Gaza. U kapav lir plis detay lor nu websayt.

LALIT rapel Minis Ramful a-lord

An-Avril, LALIT finn piblikman dir Ramgoolam rapel so Minis Zafer Etranzer Ramful a-lord.

Ritesh Ramful, kan li ti al Leta Zini resaman pu al kurbe, rod lavantaz pu patron ki vann “prodwi” kuma zako ek triko dan kad *African Growth and Opportunities Act* (AGOA), li finn fer enn deklarasyon inakseptab. Anfet seki li finn dir lor MBC TV li kareman enn negasyon realite politik konsernan relasyon Repiblik Moris ar lezot pei. Paret Minis Ramful pe telman trakase ki li pa pu gayn sa “blood money” pu vann Diego pu 99 an, ki li pe al fer erer grav.

Anfet Minis Ramful finn vinn fer serman ki Moris pa alye ni ar Lasinn, ni ar Liran.

Sa priz pozisyon LALIT finn ede pu obliz Minis Ramful kumans met aryer. Li finn dir Moris ena lyin de long-dat ar Lasinn. Me, kan li azute ki Moris pena trete militer ar Lasinn, li pe konfirm ki Moris pe rod enn trete militer ar pei pli vyolan, pli teroris dan lemond, apar Israel, setadir alye Israel, Leta Zini.

Ranplasman Lakaz Lamyant

Le 14 Zanvyé, manb LALIT Rada Kistnasamy ek Rajni Lallah ansam avek abitan lakaz lamyant ti fer enn rankont dan biro Joanna Bérenger antan ki Jinnyor Minis ki prezid komite interminister pu ranplas lakaz lamyant. Nu finn osi avoy li enn dosye ki explik argimantasyon pu nu demand. Lafin Avril, sa komite-la finn ranplase par enn nuvo Komite Interministeryel prezide par Minis Lozman Shakeel Mohammed. LALIT finn avoy li dosye ki nu ti avoy Jinnyor Minis J. Bérenger ki antretan finn demisyone. Nu finn osi fer demand ki fer provizyon dan bidze pu ranplasman lakaz lamyant. Minis Lozman finn pwiz buku lor sa dosye-la pu fer so deklarasyon dan Parlman lor sa kestyon-la.

DEKLARASYON KOMIN

Nu, lorganizasyon ki finn siyne anba, konfirm nu revandikasyon ki Guvernman Ramgoolam:

1. Bizin ferm baz UK-USA lor Diego Garcia! Non a servi nu teritwar dan enn lager-dagresyon,
2. Bizin rant dan ka Sid Afrik kont Israel pu zenosid kont Palestinyin, kuma Holland ek Iceland finn fek fer 12 Mars, nu zur Lindepandans, e apre ki USA-Israel finn lans lager kont Liran dan prosesis expann sa zenosid kont Palestinyin ek sa lager Israel kont Liban, Guvernman Ramgoolam:
3. Bizin opoz itilizasyon baz lor Diego Garcia par USA dan so lager ansam ar Israel kont Liran. Chagos li nu teritwar, ICJ fini transe, e nu, ki reprezant enn gran franz popilasyon pei, nu pa dakor ki nu pei vinn enn “belizeran” atraver furni led ar “agreser” dan enn tel lager. Agreser dan enn tel lager li komet “krim deger siprem” dapre lalwa internasyonal, e so konplis ki eberz baz militer, li egalman kupab.
4. Bizin fors patron tablisman konverti enn parti so later, viz dizon 30%, pu li plant prodwi alimanter apartir asterla, e dedye enn parti so infrastriktir pu prezerv e proses sa rekolt la. Kuma may, zarike, fler soley pu so delwil, pomdeter ek lezot manze debaz. Lager la exziz enn plan-daksyon ekonomik irzan, kuma pandan 2yem Ger Mondyal, kot lalwa ti obliz tablisman konverti later pu prodiksyon alimanter. Patron pu bizin pran travayer dapre kondisyon travay permanan. Pu Rodrig, bizin furni planter fezans, lasirans ek infrastriktir pu dilo, e ed peser ogmant pwason ki zot lapes. Bizin fors patron lotel dedye enn parti so kapital pu investi dan enn laflot bato lapes, pran peser ek marin pu travay, pu itiliz nu 2.3 milyon km. kare losean. Anmemtan, bizin akseler proze lenerzi soler ek eolyenn.

SINYATER 28 LORGANIZASYON

Reeaz Chuttoo, President Confederation des Travailleurs des Secteurs Publique et Privé (CTSP)
Haniff Peerun, President Mauritius Labour Congress (MLC)
Deepak Benyadin, President Federation of Parastatal Bodies and Other union (FPBOU)
Atma Shanto, President Federation des Travailleurs Unis (FTU)
Clency Bibi, President General Workers Federation (GWF)
Arvin Bhojun, for Federation of Education unions (FEU)
Devanand Ramjuttun, for Joint Negotiating Panel (JNP) of the Cane Sector unions
composing of Sugar Industry Labourers union (SILU), union of Artisans and Allied Workers of Cane Industry (UAAWCI),
Artisans and General Workers union (AGWU) and Plantation Workers union (PWU)
Randheer Bundoo, Treasurer Government Teachers union (GTU)
Dain Jahajeeah, Secretary union of Private Secondary Education Employees (UPSEE)
Avinash Bundhun, Telecommunications Workers union
Ram Nowzadick, President Nursing Association
Russhid Golamaully, President Senior and Other Nursing Staff union
Prakash Baluckram, President Government Services Employees Association (GSEA)
Jocelin Louis, for Rodrigues Private Industries and Allied Workers union (RPIAWU)
Lindsey Collen, Ledikasyon pu Travayer (LPT)
Bhollah Salaahud Diin, Students for Palestine
Norman Tambanivoul, for Dr. Idrice Goomany Treatment Centre
Danielle Turner, for Leve Fam!
Rajni Lallah, for Muvman Liberasyon Fam (MLF)
Joceline Minerve, for Fam Ape Zwenn (FAZ)
Sheila Bunwaree, for NGO/Think Tank People's Voices Network
Marousia Bouvery, for ABAIM
Sarah Luchmun, for Never Again-Olive Resistance
Noor Denmamode, for Plateforme Mauricienne pour la Palestine (PMP)
Ram Nookadee, for Development Practitioners in Network (DPiN)
Alain Ah Vee, for LALIT
Jayan Chellum, for Association des Consommateurs de l'Ile Maurice (ACIM)
Narendranuth Gopee, National Trade Union Confederation (NTUC)

[Sinyatir met a zur le 8 Me 2026 pu fer 28 lorganizasyon antu]

SINYE PAR 28 LORGANIZASYON

DEKLARASYON KOMIN

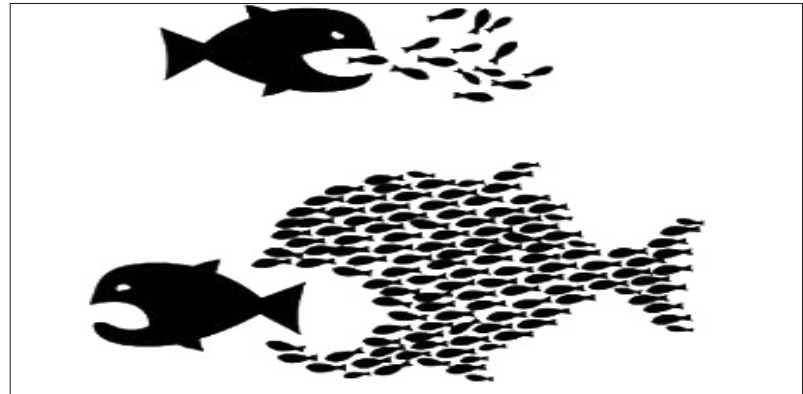
KONT LAGER-DAGRESYON, KONT ZENOSID, PU FERM BAZ DIEGO, ANFAVER PLANT MANZE LOR LATER TABLISMAN

Zedi le 16 Avril, enn delegasyon depi 28 lorganizasyon sinyater Deklarasyon Komin finn al sumet enn kopi Biro Premye Minis, Porlwi. So ful text a-gos.

Deklarasyon la esprim lopoziyion kont zenosid e kont sa lager-dagresyon USA-Israel kont Liran e anmemtan lirezans guvernman fors tablisman servi omwin 30% so later pu prodir manze e kree enn veritab lindistri alimenter, pu investi dan lindistri lapas ek prodiksyon lenerzi renuvlab.

Sa 28 lorganizasyon regroup plis ki 100,000 manb dan Repiblik Moris. Parmi ena 15 lorganizasyon sindikal, 3 lorganizasyon fam, 2 grup zenn ek 2 grup solidarite Palestinyin.

Sa Deklarasyon Komin la reprezant kumansman enn platform programatik anfafer enn vre sanzman dan lintere lepep Repiblik Moris.

Kifer sa aksyon irzan se parski nu dan enn moman byin danzere. Sa lager la li riske zeneralize e dire lor letan. Nu pe kumans sibir so lefe. Nu bizin veye ki Guvernman Repiblik Moris azir dan enn fason ferm, lor prinsip e ki li veye ki lintere lepep Moris pa menase. Mezir ki Guvernman pe pran li siperfisyel, insifizan! Zot pa koresponn a gravite sityasyon

nu pe viv. Pri lesans ek diesel finn monte, pri dipin fini monte, pri gaz inn monte, pri elektrisite inn monte. Sistem ekonomik kapitalis an kriz, e li enn sistem dan leral. Li pe antrenn lemond ver dezas, dezolasyon, destriksyon. Li inportan ki veye ki klas travayer e dimunn mizer napa vinn viktim e sarye fardo lager ki klas kapitalis responsab.

Lalit An-Aksyon

LALIT mark Fet Travay dan lepok Lager ek Zenosid

Le 1 Me, LALIT paret sel parti ki finn selebre Fet Travay, antan ki parti. Nu kuma tradisyonelman nu abitye fer. Dan LALIT, nu finn organiz enn *get-together* kot manb ek sinpatizan ek zot fami pu selebre sa zur la dan Forest-Side. Nu finn zwenn pu selebre tulede puvwar Travay kont Kapital. Anmemtan nu finn met divan enn program demand pu enn stratezi klas travayer pu klas travayer pran puvwar antan ki enn klas.

LALIT sutenir demand pu Ful Linfo an Kreol lor MBC-TV.

An Fevriye, LALIT finn sutenir demand *Les Verts* pu ki ena ful linfo an Kreol lor MBC-

TV. Langaz Franse ankor tuzur dominn linformasyon prinsipal lor televizyon nasyonal MBC. Kan ekut Biltin linformasyon an Kreol lor MBC-TV li sonn kuma enn fay tradiksyon depi Franse, kuma enn rezime bakle *journal* Franse, e ki pa respekté lozik intern langaz Kreol. Nu finn ekrir Direkter Zeneral avek kopi nu kominike dan lekel nu finn dir li: “U sirman pu rapel kan *feu* Ram Seegobin ek Lindsey Collen lor nom LALIT ti ekrir u le 30 Desam 2024 kan u ti fek vinn Direkter-Zeneral MBC, nu ti suliyn kontribisyon politik LALIT dan lalit pu rekonet “linportans kreol antan ki langaz maternel dan kognisyon ek pu presizyon reflexion”. Parski langaz li avantu nu zuti, antan ki imin, nu servi pu reflesi, pu konpran lemond andan ek andeor nu.”

Citizenship Act

An Zanvyé, LALIT ti avoy let Premye Minis Ramgoolam, swit a so mesaz 1 Zanvyé 2026 kot li ti met buku lanfaz lor kimanyer an Novam 2024 kan elektora inn vot so Lalyans pu pran guvernman, e finn dir “Nu finn regayn nu liberte. Set-enn gran fyerte. Nu ti promet u ki nu pu fer e nu finn tenir parol. Nu finn fer li. Samem nu promye dibyin”. Purtan li pa finn sanz Citizenship Act li finn pran langazman pu fer. Rapel ki Minis Lazistis Glover ti dir ki lalwa-la fini pare, me se Premye Minis Ramgoolam ki finn desid pu retard sa sanzman-la parski li anvi lezot amandman anmemtan.

Ki li ule dir kan eberz baz militer USA kot nu?

Nu teritwar pe servi, e riske re-servi, pu sem lager-dagresyon kont Liran. USA, kan li oblize kile depi zarm defansiv Liran, li pe fye plis lor Diego pu mintenir so atak.

Anfet lemond inn rant dan enn nuvo faz danzere kot militari-zasyon e rivalite zeopolitik pe ogmante. Depi Gaza ziska Likrenn, depi Lamer Ruz ziska rezyon Indo-Pasifik, tansyon militer pe monte. Anmemtan pei inperyalis pe viz agrandi zot prezans militer dan rezyon stratezik lemond. Leta inperyalis USA zistifye sa ekspansyon la lor nom “sekirite ek stabilitate”. Me deryer sa slogan la, ena enn sistem kapitalist mondyal ki pe vinn pli instab. Li marke par zenosid, kriz ekonomik, konpetisyon ant konpayni armaman, e lager pu kontrol resurs, pu kontrol larut maritim komersyal, e li marke par linfliyans stratezik.

Lager li pa lwin depi nu lavi tulezur. Li provok ogmantasyon pri manze esansyel. Li riske mont bil servis dilo, papye lalimyer, fre transpor, ek pri lwaye. Kan dirizan Moris rod lwe Diego ankor ar UK-USA, nu pe partisip dan normaliz masak Amerikin kont sivil. Moris pe partisip dan ogmant tu sa pri la, kan nu nuri baz lor nu teritwar. Sa, li aköz lager ki pe provok ogmantasyon pri. Sa, asontur, li enn atak lor lapey klas travayer. Kan Ramgoolam lerla dir lakes vid, li enn pretext pu diminye depans lor servis sosyal, e pu demantel welfer steyt.

Anmemtan fas-a latak ofansiv sistem kapitalis kont klas travayer dan lemond, muvman internasyonal kont kolonizasyon pe osi montre nuvo lafors. Par exanp, aksyon *Global Sumud Flotilla* kont zenosid dan Gaza, pe montre solidarite mondyal kont blokis kriminel, kont lokipasyon e kont kontrol militer lor lespas maritim.

“Sumud” vedir determinasyon pu refiz deplasman ek dominier. Sa kalite nuvo aksyon militan amenn ansam dimunn partu dan lemond pu, zot osi, zwenn dan lalit anti-kolonyal ansam. Ena lorganizasyon klas travayer ki pe fer lapel pu lagrev zeneral dan lemond an-antye pu dir non a lager. Sa rapel nu ki politik mondyal pa zis forme par Leta ek larme, me li anmemtan konteste par muvman popiler solidarite ek rezistans. Li enn lalit politik inifye lor baz enn program.

Lager Leta Zini-Israel kont Liran fer nu konpran ki exakteman li sinifye kan nu pei, ek lezot pei, eberz baz militer Amerikin lor nu teritwar.

Baz militer pe servi pu protez e mintenir dominasyon politik ek ekonomik sistem kapitalis andeor frontyer Amerikin. Baz permet deplasman rapid zot lafors militer dan landrwa lwin depi USA. Baz ed zot rod kontrol larut maritim. Baz ramas linformasyon servis sekre. Baz intervenir kan lintere stratezik kapitalis menase par revandikasyon lezitim.

Detrwa-Dormuz ek Lamer Ruz form parti larter kritik kapitalis mondyal kot komers petrol, gaz ek fertilizan pase dan enn ti lapas.

Sa ena lefe direk lor linflasyon ek peniri dan prodiksyon, stokaz, akse ek distribisyon alimantasyon.

Ki rol Diego ladan?

USA ena 50,000 solda deplwaye dan 10 pei dan Mwayin Oryan, so prezans militer konsantre sirtu dan ek otur Golf Persik kot ena pli gran lasurs petrolye dan lemond. USA ena baz militer dan sak Leta Golf eksepte Liran. UAE, Dubai, Abu Dhabi, Bahrain, Kuwait, Larabi Seodit ek Qatar. Zot tu eberz baz militer! Depi tu sa baz la, Leta Zini Lamerik finn fer agresyon kont Liran, e pe kontiyn menase. Lamerik ek Israel finn fer krim siprem, deklans enn lager san rezon. Sa repriz lager kont Liran ti 28 Fevriye 2026. Konba dan sa 39-zur avan sese-lefe dan loperasyon *Epic Fury* finn deza masakre plis ki 3,000 dimunn, plis ki 44,000 finn blese e 70,000 lakaz detrir.

Natirelman Liran finn retalye.

Kot li finn retalye? Abe depi plas kot Liran ti atake. Sa vedir Liran finn kont-atake kont pa zis Israel, me osi tu sa pei ki eberz baz US dan Golf Persik. Ala kuma pei ki eberz baz militer vinn agreser ilegal. Si pei perpetrater lager li

kupab krim siprem, kuma lalwa internasyonal defini, setadir lager-dagresyon, sa ule dir ki pei ki eberz baz la, li osi- li enn agreser. Li osi, li, kupab krim siprem. Enn 15-zenn baz militer Amerikin finn swa totalman dezaktive, ubyin andomaze buku. Dan langaz militer, Liran finn fer USA ek Israel vinn aveg atraver atak zot radar, ki kuma zot lizye, e dezaktiv zot dispozitif defansiv. Mem Larabi Saudit ek Kuweit finn sispann lakor ar USA pu li servi so baz ek lespas aeryin pu atak Liran. Trump finn imedyatman kennsel *Project Freedom* (Proze Laliberte) setadir so blokis maritim.

Alor, dimunn dan klas travayer Repiblik Moris nu bizin realiz danze Trete UK-USA-Moris pu eberz enn baz militer lor nu teritwar, Diego Garcia. Kan Guvernman Sanzman pe atas nu ar lwe baz pu 99 banane, zot pe fer nu sarye pwa responsabilite sa masak ki Leta Zini pe inflize lor lepep Liran. Anplis zot pe expoz tu dimunn, mem sak zanan dan nu fami, a enn retalyasyon militer aköz Moris finn al inplik li direktman kuma enn agreser. Ant 2025-26 USA finn deplway bonbardye B-2 depi Diego Garcia dan eskalasyon tansyon kont Liran. Analist finn dir ki, dan sa lager kont Liran, Diego Garcia li enn tranplin santral pu USA kapav pran aksyon dan sa rezyon la. Etan done Diego Garcia dan reyon militer Liran, US finn fini pozisyonn li dan Diego pu fer so atak kont Liran.

Me, fas-a sa agresyon USA ek Israel, Guvernman Ramgoolam-MMM-Duval-Subron vinn konplis. Zot refiz kondann sa agresyon barbar US-Israel kont Liran. Zot refiz kondann zenosid Israel kont lepep Palestinn.

Alor apre 58an Lindepandans, Guvernman Ramgoolam-MMM-Duval-Subron e Guvernman Jugnauth avan li, tu responsab pu met an-kestyon suverennte Repiblik Moris. Sa-mem ki li ule dir kan Repiblik Moris nuri serpan, setadir nuri sa baz USA lor Diego la.

CC

Parti Politik Moris refiz Kritik Trump pu Menas Zenosid kont Liran

Pandan lager-dagresyon USA-Israel kont Liran, Prezidan Donald Trump finn fer tu kalite menas zenosider kont Liran – formelman divan lapres e an ekri lor so rezo sosyal Truth Social.

Ni okenn parti dan Guvernman, antan ki nu kone, ni okenn parti dan Lopozisyon apar LALIT, antan ki nu kone, napa finn pip enn mo pu kritik sa. Menas la, li-mem, li form parti dan krim zenosid. Li enn krim deger. Li enn krim kont limanite. Silans tu parti apar LALIT, li grav.

Ala enn-de menas Trump zenosid, ansam ar Israel. Rapel, dapre tradisyon e mem lalwa internasyonal, lintansyon li inportan kan evalye si enn agresyon li anfet form parti enn zenosid.

Trump esprim so lintansyon lor so paz Truth Social:

* Enn sivilizasyon an antye pu mor zordi swar. Zame li pa pu returne.

* Sak pon dan Liran pu desime ... sak zenerater elektrisite pu ferm labutik, li pu brile dan insandi, li pu eklate, e zame pa pu kapav servi li ankor.

*Trump dir: Uver sa Detrwa Dormuz g..... la, batar fuka. Sinon zot va truv zot lavi vinn Lanfer.

* Si Liran atak nu, dan nerport ki fason, ful pwisans ek lafors Militer Amerikin pu desann lor zot kuma zame finn truve avan.

*Trump dir: Si Liran pa “Uver Detrwa net, san azut menas, dan dele 48 ertan ... Leta Zini Lamerik pu atak e aneantir zot istasyon kot fer lenerzi, akumanse par seki pli gran.

*Trump fek dir: Liran pu “be blown off the face of the earth” e “Pu Liran, dedlayn pe koste, zot bizin buze e buz VIT, si pa pu res okenn tras de zot lor later.

Li tro fasil pu lider Travayis sipa lezot parti pu vinn dir “Abe Trump koz nerport”. Li vre, Trump dir tu ek so lekotr. Me, seki li finn dir

li esprim lintansyon fer zenosid.

Pa zis sa. Nu bizin rapel, kan Trump menas atosite, menas masak, menas zenosid, ki so prop militer USA finn deza larg bom atomik a 2 repriz: lor Nagasaki ek Hiroshima. So prop militer finn frir dimunn vivan ar “bom-dife” lor Tokyo ek lor Dresden.

Silans tu sa lider politik ki asiz lor sofa dan Parlman li grav pu 2 lezot rezon:

1. USA-Israel deza fini komet krim-deger dan Liran. Tu sa krim-deger, zot dokimante an detay. Sa vedir so menas pa dan vid. USA-Israel finn deza masakre 168 zanan lekol primer. Zot finn torpiy enn navir Iranyin prekot Sri Lanka kan li ti invite par Delhi pu enn dril ansam ar buku pei. Zot finn intansyonelman nway 104 marin Iranyin ki ti abor navir. Zot finn asasinn lider Liran, Ayatollah Komeini e osi tu so leta mazor. Zot finn tuy par milye sivil, dimunn ordiner, Iranyin inkliir tu sa ti-zanan la, apar bombard infrastruktiir sivil kuma lopital, lezot lekol ankor, kuma istasyon lapolis dan landrwa, infrastruktiir pu lenerzi ek dilo.

2. Israel, avek konplisite ek baking USA, finn ansam perpetre enn “zenosid” kont lepep Palestinyin. Lakur Lazistis Internasyonal finn rann zizman interimer kont Israel pu “zenosid ploziib” pu zenosid kont Israel pu sa. Netanyahu, Premye Minis Israel, deza WANTED pu krim deger e pu krim kont limanite par Lakur Internasyonal Kriminel.

E tu parti politik apar LALIT res trankil? Kumsa, zot pena ni moralite politik, ni kolonn vertebral? Kumsa zot finn trayir non-alinyman Moris?

Par kont, dan LALIT nu finn de-nons sa, lor nu sayt, dan nu reynion, dan nu rasanbleman Fet Travay, lor radyo, dan Deklarasyon Komin 28 lorganizasyon, dan reynion Olive Resistance dan Minisipalite Port Louis. E nu pu kontiyne.

LC

Politik dan Moris, li enn-dan lot ar Politik Deor

Tu lanpir, tu dimunn kone, zot monte, monte, monte, lerla zot desann,
dan kumansman dusman-dusman, lerla enn sel ku, baw!

Lanpir Oksidantal, dirize par USA, finn rant dan sa kalite lapant desann dusman-dusman la.

Dan enn roman pibliye an 1926, exakteman 100 an desela, apel *The Sun Also Rises*, Ernest Hemingway ti ena 2 personaz pe koze lor enn size liye ar tu krash lanpir:

“Kimanyer u ti bankrut?” Bill dimande.

“2 fason diferan,” Mike dir.

*“Dusman-dusman, lerla enn sel ku.”**

Sa sitasyon aplike zordi pu seki pe ariv Leta Zini kuma enn lanpir.

Gradyelman li finn, e pe kontinye, expoz so dekadans.

Dusman-dusman li pe montre tu siyn li pe degradingole, e lerla enn-sel-ku tu pu krash. Zis nu pa kone exakteman kan.

Kote ekonomik, Leta Zini dwa plis ki li kapav peye. Anmemtan, pri pe monte. Pu minimiz danze vinn ekonomikman bankrut, li bizin bes to-dintere. Me, si li fer sa, li pu agrav inflasyon. Pu minimiz inflasyon, li bizin mont to-dintere, me sa pu akseler so bankrut. Li oblize fer kiksoz pu tulde sa problem la, sinon li pu dan pli grav problem. Me, si li fer A, li afebli ekonomikman. Si li fer B, li afebli politikman. Purtan, li oblize fer kiksoz. Dan zwe esek apel sa “*zugzwang*” ki vedir “oblize fer kiksoz”, sorti lexpresyon Alman, aköz u pa gayn drwa dir “pas”. Me, sak muv u ena, u perdi. Dan Leta Zini, mem problem kote stagnasyon so masinnri prodiksyon.

Kote politik gran Kapital, inklir kapital Zionist atraver AIPAC, finn aste 2/3 depite Amerikin. Dan dernye “primer” Repiblikin, an mwa Me, pu enn syez dan Kongre, enn depite popiler e rasyonalist lor size zenosid ek lager, Thomas Massey, fek perdi so nominasyon pu kandidatur. Kapitalist Zionist, sirtu, finn depans plis ki \$30

milyon pu bez li, e pu sutenir kanpayn elektoral so adverser pu ki li gayne san okenn program!

Leta Zini, kote moral e dinite imin, nu tu finn temwayn degradasyon total enn sosyete kan truv inpinite geng Mafia otur Jeffrey Epstein dan zot rulman dan sekte finansye, sekte finansye kriminel, osi byin ki rulman sexyel, mem seki inklir zanfan, e kote santaz lazans sekre kuma CIA, MI6 ek Mossad.

E, dan sa moman listwar la, ki nu truv Guvernman Moris fer?

Li pe atas nu pei ar sa lanpir ki pe tonbe.

Ramgoolam-MMM-Duval-Subron, kumsidire enn ramasi somnanbil, pe amenn pei ver dezas par kurbe net divan Leta Zini ek Britanik, zir fidelite anver enn lalyans USA-UK-Israel, ki pe fer lager-dagresyon kont Liran, osi byin ki perpetre zenosid kont lepep Palestinn ek Liban e menas zenosid kont Iranyin anmemtan ki tuy sivil par milye laba.

Seki arive laba, li afekte nu isi.

Pri tu prodwi petrolye – lesans, dyezel, gaz menazer, tu fini monte, e riske, pli grav ankor, al an riptir aprovizyonman. Mem zafer pu fertilizan. E sa asontur, mont pri manze. Pri fret, setadir transportasyon tu prodwi finn monte, e riske monte ankor.

Sa-mem nu bizin realize ki nu lavenir depenn pa zis lor enn lalit o-nivo nasyonal, kot nu get zis lager Ramgoolam kont Bérenger, me osi enn lalit o-nivo internasyonal. Dan lalit internasyonal, nu ena pu pran kont kot nu gayn aprovizyonman manze, kisannla an realite nu alye, kimanyer persiste ar lalit multi-lateral pu rekiper Chagos inklir Diego san vinn vale USA.

Lalit ant klas dan Repiblik Moris – sirtu klas travayer kont kapitalist ek so leta burzwa – li bizin anmemtan gardyin suvrennte

pei, “suvrennte” dan tu so diferan sans, kote diplomatik, kote manze, kote lenerzi.

Lanpir Oksidantal, dirize par Donald Trump, pe bankrut. Trump pe rod kontrol lor Venezuela pu so rezerv petrol, lor Liran pu so rezerv petrol, Canada pu so rezerv mineral – tusala pu sey ogmant so “kapital” ki li pu kapav met an-gaz ar labank pu anpes deklar li enn pei bankrut. Li grav.

Lamerik so masinnri prodiksyon dan USA finn rwine par kapital finansye, setadir kapital zugader, ki zwe larzan pu larzan, ki fer rulman lor valer later lerla pretann ogmantasyon pri later finn ogmant valer “lekonomi”. Guvernman Moris pe fer mem zafer isi. Li ankuraz kapital zugader fer rulman later, rulman stok-exchennj, rulman ofshor, rulman tukur, rulman Labank komersyal ar nu kas, me san zame kree nuvo prodiksyon, ni anplwa produktif. Pli pir, lekonomi “finansyalize”, li rann nu depandan plis lor sa lekonomi Oksidantal ki pe al krash la.

Anmemtan, kote institisyonel, Trump pe kraz servis sivil dan Lamerik. Kareman.

Kote politik, gran kapital – sirtu finansye – inn gayn kontrol lor gran mazorite zot depite ek senater.

Kote zeo-politik, Leta Zini finn perdi tu so lager resan, e sa depi bann lane 1970: dan Vietnam kot li perdi kont Parti Kominis Vietnam ki tuzur o-puvwar. Mem dan Afghanistan, Taliban finn ras puvwar depi lokipasyon gran siper-pwisans, USA, e li tuzur o-puvwar. Inkrwayab, me vre. E asterla, USA finn inpoz enn “leta-desyez” Medyeval lor Kiba, enn pei ki pa dakor pu kurbe divan Leta Zini, depi ki so lepep ti reysi met deor diktater vyolan, ki ti reprezant oligark laba. Zordi ena

mem pei Lerop ki pe kareman kritik Trump, kan li menas kokin Greenland aköz laba ena mineral pu Lamerik so kolateral vizavi labank. Sak pei Golf, apar UAE, pe kumans realize ki baz Amerikin ki ti sipozeman protez li, pa futi protez li, enn kote, e efektivman atir lager lor li!

USA pe rwinn Ikrenn, atraver so sutyin pu Zelensky ki diriz rezim pli koronpi omond, e ki pe azir kuma proxi pu Lamerik ek LOTAN.

Me, pli pir Lamerik finn perdi so kredibilite, so stennding. So repitasyon mondyal finn fer nofraz total. Respe pu pei la, finn fini. Trump so parol pena valer. Li koz manti. Li pe literalman fer enn larme prive, ICE (*Immigration and Customs Enforcement*). Li pe kontiyn proses pu kraz lalwa internasyonal. Li pe partisip dan enn zenosid dan Palestinn, e asterla dan Sid Liban. Li finn trangle Lasiri, met enn sef laba ki enn ansyin lider Al Qaeda, enn lider band veritab teroris. Li finn kidnap enn Prezidan, dan Venezuela. Li pe kokin tenker, ek tu so petrol, depi Venezuela, Larisi ek Liran. Li finn kul enn navir Iranyin ki ti enn invite pu enn exersis naval par Guvernman Lind. Li eklat dimunn dan ti-bato, ki Lamerik “krwar” pe fer rulman ladrog – san ni prev, ni arestasyon, ni prose dan Lakur, ni zizman. E li aplik enn sanksyon ki pa dan lalwa Amerikin: li exekit zot, asasin zot. Kumsa-mem. San ki okenn pei, ni okenn instans internasyonal, pa futi met reday ar li. Ziska ler. Liran pe sey bar li.

Trump so inopilarite pe monte dan Leta Zini, e dan lemond. Ena mem band-desine politik, ki servi zwe zanfand Lego dan so animasyon, pe sikann Trump ek Leta Zini tulezur dan enn fason sofistike, perkitan lor rezo sosyal. Band-video la finn vinn viral, avek plis ki enn milyar “views”. Si u ena enn moman, al get enn-de lor internet.

Tu sa inopilarite Trump, e nu Guvernman pe mars ar li? Tulezur

MBC ranpli ar propagann pu Trump so Lanbasad.

Nu Guvernman pe sed kontrol efektif lor nu suvrennte lor nu prop teritwar Diego Garcia ek Chagos antye, ar sa mem lanpir UK-USA, an dekadans degutan la? Nu Guvernman pe kurbe pu rod enn lamone? Pe anonse, pu pas diber ar Trump, ki Repiblik Moris napa finn aksepte pu form parti enn proze infrastruktir sivil apel “*Belt and Road Initiative*”, kot 150 pei finn rantre, ki Lasinn pe organize. Mem si Moris ena enn long relasyon pezib ar Lasinn. Mem si Lasinn zame pa finn inpoz ni kolonizasyon lor nu, ni enn lokipasyon militer. Parfwa nu politisiyin bliye ki USA-UK finn kokin Chagos, okip li militerman, imilye nu pei. Lerla zot rod enn larzan sal pu lokasyon? Kan Lamerik ek Langleter dwa lokasyon pu pre 60 an? Apar so reparasyon, e pu pei la, e pu Chagosyin ki finn deplase dan enn fason kriyel, inimin, kolonyal depi zot zil.

An Angle, nu abitye pa dir “*The Rise and Fall of an Empire*”? Lanpir ena tandans vinn dekadand, lerla li kraz li-mem, suvan kan li finn rant dan “*over-reach*” otur enn lager.

Zordi, an 2026, nu pe temwayn divan nu lizye enn lanpir Oksidantal ki ena 500-an lexisans, pe grene. Nu pe viv li. E li danzere. Enn lanpir dan leral, li devergonde. Donald Trump li enn sintom sa degradingolad lanpir Oksidantal, anmemtan li pe akseler sa degradingolad la.

E kan enn lanpir kumans grene, dan enn proses ki vinn inevitab, parfwa li kree enn dezord indeskriptib, e li fer enn vortex ki ris tu seki pre ar li dan enn gran destriksyon.

Kumsa, komye sivilizasyon antye finn deza disparet net, antan ki sivilizasyon? Buku. Nu nom zis enn-de. Dan Lafrik, lanpir Kush, lanpir Kartaz, osi byin ki Punt, Eziptsin, Etyopi, Mali, Songai, Zimbabwe. Dan Lamerik Latinn,

Inka ek Aztek. Dan Lazi, ena enn 15-enn dinasti dan listwar Lasinn, ki finn reyne, lerla tonbe. Lanpir Zapone finn dire par mil banane, e ti fini par lanpir Oksidantal an 1945. Dan Lind ena ansyin sivilizasyon kuma Vale Indus, Maurya, Kushan, Mugai, Nanda, Gupta, Chola, Pandya, Chera, ena ki finn existe plis ki mil banane, me ki finn disparet, osi byin ki pli resaman lanpir Mogul. Ena Lanpir Otomann ki lanpir Oksidantal ti demantle dan lager 1914-18. Dan Lerop Lanpir Lagres, lerla Romin, lerla lanpir Ostro-Ongrwa, tu finn degradingole. E depi 500 banane, nu gayn lanpir kolonyal Oksidantal modern, ki pe al kolaps zordi.

Zordi nu pe viv sa. Pandan 500 an, kolonizasyon Eroptin finn kree seki nu apel lanpir “Oksidantal”, aköz li nepli ti zis Lerop kan USA pran ladireksyon pandan 20yem Syek. Sa lanpir la finn fer piyaz, lager, zenosid, lesklavaz lor enn lesel indistriyel. Li finn fer bombardman aeryin, “bom-dife”, ki finn aneanti popilasyon sivil dan Dresden ek Tokyo. Sa mem lanpir Amerikin finn larg bom atomik lor de gran lavil dan Zapon, masakre tu sivil. E depi sa, Lamerik ek so alye dan Lerop, finn sem larwinn dan Lirak, Lalibi, Sudan, Somali, Lasiri, e kan li pe kontiye fer devastasyon dan tu sa pei la, asterla li pe kontiyn sem larwinn dan Liban ek Liran, e pe mem infliz zenosid dan Palestinn.

Ala leritaz ki nu Guvernman pe sutenir. Guvernman finn desid an-katimini pu devye depi non-alinyman ki Repiblik Moris finn tultan ena, depi Lindepandans. mem avan nu ti Repiblik.

Sa lanpir Oksidantal finn dominann lemond gradyelman, atraver diferan pei, atur-derol, ki reyne: Portigal, lerla Lespayn, lerla Laoland, Franse, Britanik, lerla Amerikin pran ladireksyon. E sa lanpir la pe kumans so ladesant. Pa zis sa.

E Ramgoolam ek Ramful ki pe al fer sa trete militer ar USA, zot pe fer li dan enn moman-

mem kot UK-USA, gran alye sa “koloni Lerop” zenosider ki apel Israel? Sa 2 Minis la, zot atas pei ar enn lalyans modi USA-Israel, ki pe perpetre enn lager-dagresyon kont Liran? Abe, non! Ase!

Politik Ramgoolam, li danzere pu Repiblik Moris. Bizin enn muvmann baze lor enn program kler kont inperyalis Oksidantal e sirtu USA-Israel. Tu dimunn kone ki Leta Zini fer lager “san-fin”.

Anparti li aköz zot fezer. Me, ena enn baz ekonomik pu sa. Konpayni prive dan Lamerik fer profi lavant zarm e lavant tu seki atase ar enn militer imans: so tenk ziska so hamburger pu 1,300,000 militer Amerikin “onn-dyuti” aktivman zordi. Rapel ki pu buku prodiksyon sivil, gro-gro lizinn gayn enn imans kut-pus par sa kalite “lager san-fin”. Nu explike: lindistri lasye, li gayn gro komann depi lezot gro-gro konpayni ki gayn kontra ar militer. Lizinn Boeing, nu tu kone, fabrik buku avyon sivil. Me, li-mem enn-de pli gran prodikter masinnri militer: avyon deger, elikopter, satelit ki servi zis par militer, osi byin ki zafer kuma misil, bom, e enn kantite zafer elektronik pu lager defansiv. Alor, pa kapav zis get lizinn militer kuma Rafael Advanced Defense Systems ubyin Lockheed Martin, ki prodir preske net pu militer. Me, mem sa sekte prodiksyon militer la pe skleroze. Inovasyon pe ralanti. Trump pe met deor syantis, li pe kontrol akademik, met represyon lor liberte akademik ki esansyel pu enn sivilizasyon.

Tusala pu dir, seki arive dan leres lemond, li afekte nu. Nu bizin sitye nu byin, dan kote eklere, dan kote lape. Nu pei bizin travay ansam ar pei ki anvi reform Nasyon Zini, ki finn karyate par dominasyon Amerikin.

* Ansyin diplomat ek servis sekre Britanik Alistair Cook ti atir latansyon lor sa sitasyon Hemingway, dan enn enn podkarst perkitan an mwa Me.

LC

Kot Agresyon USA-Israel pe Amenn nu?

Lemond antye – Repiblik Moris inkliir – li afekte par sa lager.
ki anfet enn enn “agresyon” ki Leta Zini ek Israel
finn lanse kont Liran.

Trump ek so Netanyahu ki deza WANTED pu krim-deger.
Kan zot ansam al bombard Liran, Trump gayn sok so lavi –
limem admet – kan Liran riposte par atak
baz militer Amerikin Kuwait, Qatar, Bahrain, UAE, Larabi
Saudit, enn apre lot.

Purtan tu sef Liran ti dir se sa ki zot pu fer
si zame USA-Israel atak li.

Trump gayn dezyem sok so lavi kan Liran
met enn blokis kont tu navir pei lennmi kot Detrwa-Dormuz.
Purtan tu sef Liran ti dir zot pu fer sa, si zame USA-Israel fer
enn lager-dagresyon. Me, Leta Zini ek Israel finn fer li.

5 Krim Deger USA-Israel

1. Lager USA ek Israel kont Liran, li dabor enn lager ilegal, kot Leta Zini ek Israel pe komet “krim siprem” dan lalwa internasyonal. Zot ti deklans enn lager-dagresyon, enn lager san rezonnman,

2. Zot finn deklans lager ar enn dezyem krim deger, apar krim agresyon san rezon: li apel krim deger “perfidi”, savedir “lager tret”. Tu dimunn kone ki selman kan negosyasyon tase, lera u al ver lager. U pa nek servi negosyasyon kuma enn “latrap” pu pyez u lennmi, non! Leta Zini pe vinn enn “leta bandi” kuma Israel.

3. Trwazyem krim deger, se depi premye vole bombardman, kot Israel ti asasinn sef deta. Enn krim

deger sa. U pa fer li aköz li ule dir u pe detrir fason plitar negosye lape. Anmemtan, zot asasinn enn seri sef dan laparey deta ansam dan reynion ar Ayatollah la. Sa osi enn krim deger.

4. Katriyem, e li enn lorer, Leta Zini finn bombard enn lekol primer, e finn tuy 168 tifi plis zot profeser ek paran. Apre premye bombardman la, kan profeser ti pe sey reyni tifi sirvivan dan enn lasal pu evakiasyon, Leta Zini finn larg enn dezyem bom lor zot. Sa finn azir kuma enn insinerasyon, finn bril zot ziska lasann. Ondire, Leta Zini pe azir exakteman kuma Israel fer dan Gaza.

5. Antretan, Lind ti invit enn bato Iranyin apel Dena partisip

Hezbollah pe Defann Liban kont Israel: Eski nu ena enn rol?

Malgre sese-lefe ki sipoze inkliir Liban, Israel finn kontinye pilonn Liban, fer kuma li fer dan Gaza. Kifer? Guvernman Liban ansam ar USA/Israel pe rod dezarm Hezbollah. Anmemtan, Israel kontinye bombard sivil, tuy sivil, pu li anexe Sid Liban, pu li akapar resurs dilo ek gaz. Natirelman Hezbollah finn lev ar Israel, kumans avoy misil Israel.

Antretan, Israel ek Leta Zini persiste ar zot zenosid dan Gaza, e ar zot anexasyon sistematik Wes-Bennk.

Zordi ena buku defi divan nu. Nu bizin kontrol sa 2 leta bandi la, USA ek Israel. “Nu”, se lepep lemond, atraver presyon lor nu prop Guvernman, e sirtu si Guvernman pa azir, atraver nu prop klas travayer onivo mondyal. Travayer Genoa fini montre nu, sirtu doker laba. Zot refiz fer manitansyon zarm pu Israel.

Alor, nu bizin sutenir revandikasyon Liran ki finn donn notis USA pu larme Amerikin Mwayin Oryan. Li bizin lev pake, ale. Li bizin ferm tu so baz, ale. Baz militer USA pena so plas ni Mwayin Oryan, ni isi Repiblik Moris lor nu later, Diego. Nu rol se pu fer ferm baz Diego.

dan enn exersis militer ansam ar delegasyon buku diferan pei, inklir Leta Zini. Demye ler Leta Zini anil so partisipasyon, e li zis al torpiy Dena kan li prekot Sri Lanka lor so sime retur. Enn lot krim deger. E li azut ankor enn krim deger lor la. Li napa al sap marin sirvivan lor sa bato deger Iranyin la. Li les zot pu nwaye. Erezman Sri Lanka finn reysi sap enn 30-enn sirvivan. Leres inn mor nwaye. Prezidan Trump ek kriminel-deger wantted Netanyahu finn kontiyne azut ankor krim-deger lor krim-deger.

Zot bonbard lekol ankor, lopital par duzenn, istasyon lapolis – ki enn infrastruktur ki pa militer – landrwa rezidansyel, flat, santral elektrik, sit nikleer, stokaz e prodiksyon petrolye, e mem enn instalasyon pu desalinasyon, ki finn kup dilo pu enn 30-enn ti-vilaz. Sak sa atak la enn krim deger.

Trump fors lemond sarye fardo so lager

Trump pe servi lafors Ekonomik, Politik ek Militer USA ansam pu fer Lepep Mondyal sarye fardo so lager.

Ena imans manifestasyon dan tu lavil dan Leta Zini e dan Loksidan partu kont sa lager la. Parey kuma lepep ti opoz, e tuzur opoz zenosid USA-Israel kont Palestinn, lepep tu pei osi opoz sa lager la. Tu sondaz montre sa.

Dan sa moman inpopilarite Trump ek tu Guvernman dan Loksidan, pe gayn devwalman, vag apre vag, seki dimunn apel “Epstein Fayl”. Seki tu dimunn pe truve se dan leker reyn USA lor lemond ena enn rezo kriminel, ki anmemtan finansye, anmemtan politik, e ki rule otur blakmel, santaz, enn kote 5-su la. Pu fer sa santaz la, zot finn met dibut enn rulman baze lor abi sexyel abominab kont zenn tifi ek garson, lot kote sa-mem 5-su la. Ala-sirfas skandal ena barbari sexyel, anba ena krim politik, krim striktirel dan sistem kapitalist. Li enn serk dirizan anmemtan dekadane,

Ki Azanda Lanpir USA ek so alye Israel?

Lager agresyon USA-Israel kont Liran kumanse Samdi 28 Fevriye 2026. So semenn ansuit, LALIT fer so Seminar 2-zur. Ladan nu finn reponn a sa kestyon la. Nu finn kumanse par sitye lager dan kontex istorik:

Premye kontex se lager dan Ikrenn ki finn dire pandan 4 long banane. Lamas dimunn dan Ikrenn finn bizin fwir par milyon. Li enn lager ki LOTAN (Leta Zini ek Lerop) finn deklanse kont Larisi, atraver so proxi, Ikrenn. Leta Zini finn servi sa lager la pu li an-mem-tan amenn larwinn ekonomik lor Lerop. Trump finn servi lager pu dornt e kontrol Lerop. Lager la osi kantonn Larisi dan enn konfli epwizan. Kumsa li pena marz demanev kan Leta Zini atak so alye, Liran. E, malgre ki Leta Zini ena enn vize stratezik pu sey anpes Larisi ek Lasinn fer enn blok kont Leta Zini, li finn al fer sa. Larisi ek Lasinn finn raprose, amizir BRICS pe sey pran nesans. Nu pa ti kone ki ariv mwa Me 2026 ki UAE, enn ful-manb BRICS pu al blok enn rezolisyon kont agresyon USA ek Israel kont Liran, enn lot ful-manb. Li pa ti ankor osi evidan ki UAE kuma enn provins Israel!

Dezyem kontex pu lager USA ek Israel kont Liran, e li liye pli direktman ankor, ena zenosid Israel pe fer kont Palestinn pandan plis ki 2 an, avek konplisite total USA, limem, ek Loksidan. Zenosid finn, e pe kontiyne, kont totalite Palestinn, setadir Gaza ek Wes-Bennk inklir Zerizalem Es.

Vize Israel

Israel viz pu dominn Mwayin Oryan, setadir pli prezizeman “Lazi Delwes”. Israel viz ezemoni dan so rezyon. Israel viz seki li apel “Gran Israel”, an Angle “Greater Israel”, ki inklir tu teritwar depi Larivyier Nil ziska Larivyier Efret, aköz bondye finn sanse donn zot kontra later, sipa kan. Sa ki bi Israel, kan li fer lager agresyon kont Liran.

Israel, atraver so lobi dan Leta Zini e dan pei Lerop, li finn reysi dikte, enn dan lot, so prop bi lor totalite Loksidan – e dan zenosid kont Palestinn, e aster dan lager kont Liran, e osi kont Liban.

Trwazyem kontex, se Leta Zini dan tu kalite difikilte ekonomik inimazinab, antan ki lanpir. Li ena \$39 trilyon det. Li imans. Seki pe prodir dan Leta Zini li pa sifi pu ranburs pa zis det la, me lintere lor sa det la. Leta Zini pu bizin kumans pran prete pu re- peyman so lintere. Sa, li sime ver bankrut, sa. Tusala li rezilta de-industrializasyon lekonomi Leta Zini. Li finn vinn enn lekonomi “finansye” (labank, lasirans, stok exchennj, li pa “prodire” nanyin) e “rantye” (baze lor lavant later, e lavant drwa lor sofwer, lavant data, lavant prodwi sirveyans ek espyonaz, etc.)

Su presyon sa kriz ekonomik, Trump so muv militer, li finn e pe sey fors Lerop aste zarm ar Leta Zini pu sey relans so prodiksyon ekonomik an-zeneral. Trump pe fors Lerop met kapital dan enn masinnri deger – kont Ikrenn, e osi dan Lazi Delwes.

Alor, tusala pu dir Leta Zini lor bor fayit. E kuma nu tu kone, depi 50-an, lemond antye finn fye lor Dolar USA pu lesanz deviz, e pu stokaz deviz. Leta Zini finn abiz sa sistem la, finn inprim so Dolar US, depans li, ziska li obor fayit. Asterla, Dolar US li-mem li an-difikilte. Ena tarif dabor, e lerla sa debulman militarist pu sey sap li. Me, li pa pe marse.

kriminel, e ki azir avek inpinite total. Ena Prezidan Trump, kote Repiblikin, inplike ladan, ansam ar so fam. Ena Prezidan Clinton, kote Demokrat, inplike ladan, li osi. Ena Ehud Barak, ansyin Premye Minis e sef servis sekre Israel, ki plin ladan. Ena Ghislaine Maxwell, ki so papa ti enn sef servis sekre Israel, ladan. Ena sef pli gran labank dan lemond, kuma Goldman Sachs ladan. Ena enn ansyin Minis Finans Britanik e Anbasader UK Mendelsohn ladan. Sef pli gran liniversite dan lemond kuma Harvard ek MIT, san-kont enn Prins, enn Emir, ek lezot rwayote puri, depi partu kote, lot lot. Li enn rezo ki fer per.

Leta Zini so repitasyon finn degrade dan enn lot fason ankor. Kan li finn kumans met sanksyon kont tu kalite pei, sanksyon ilegal byin suvan – kont Liran, kont Larisi, kont Kiba, kont Venezuela – li finn al pli lwin. Li finn kumans kokin fon suvrin diferan pei ki su sanksyon. Li kareman kokin kas enn pei ki truve dan so labank, aköz Dolar ki servi pu deviz internasyonal. Zot finn kokin tu rezerv an-or Venezuela. Zot finn kokin fon suvrin Larisi, Lirak, Liran, ale-mem.

E, ar tarif barbar, Leta Zini finn al gat so prop repitasyon enn kran anplis.

Ki li sanksyon, ki li tarif, lamas dimunn dan pei sible, li bizin peye. Li kuma enn tax regresif ki Leta Zini pe inpoze.

Me, li pa sifi pu Leta Zini inpoz sanksyon ek tarif lor lezot pei, kot li atak prodiksyon. Sa levye ekonomik pa ase. Li finn sey, e reysi a enn sartin mezir, desim Nasyon Zini. Nasyon Zini ki enn instans milti-lateral kot tu pei ena drwa egal. Leta Zini ek Israel pe sey demantel li. Zot spes “Bord Lape” avek Trump alatet pe mem ena tupe sey ranplas Konsey Sekirite Nasyon Zini. Leta Zini finn azir kuma enn buldozer ki finn bez fu, kan USA pe rod kraz lalwa internasyonal pu li kontiyn inpoz so “full spectrum domination”,

Extre Picasso so desin miral Guernica

“dominasyon 360 degre”.

Alor, zordi Leta Zini ek Israel ena rekur kareman ar levye *militer* pu sey inpoz sa dominasyon la. E, zot pe fer li kan zot lanpir pe grene, aköz li lor rebor bankrut.

Rapel, e sa nu byin kone aköz Diego Garcia: USA ena 800 baz militer andeor so teritwar. Sa rezo baz la, reprezant so lafors militer, e li reprezant seki pe bankrut li ekonomikman aköz li pena lemwayin gard tu sa baz la. Dayer Liran fini atak, e mem detrir, buku baz dan pei Golf aköz Leta Zini pe servi zot pu atak Liran: Bahrain, Kuwait, Qatar, Larabi Saudit, UAE, osi byin ki dan Zordani ek Lirak.

Lanpler Lager kont Liran

Leta Zini pe atak Liran depi 1979 vini-mem. Li finn, e pe, met sanksyon kont li, san-ses. Kifer? Parski, lepep Liran finn devir enn guvernanman diktatir brital, Shah-Diran, an 1979. Avan sa, Shah-Diran ti opuvwar depi 1953 kan USA ek UK ki ti orkestre enn ku-deta vyolan pu met li ansarz. Pu fer sa, USA-UK ti depoz Guvernanman Mosadeq, ki ti demokratikman eli. Mosadeq ti ena manda pu pran petrol Liran pu lepep, e ti pe met sa an-pratik. USA-UK ti ule gayn kontrol lor sa petrol. Kumsa zot fer ku-deta. Me, ariv 1979, lepep finn ankoler, fer sulevman popiler, fu deor sa diktater instale par UK-USA.

Lane dernye, pandan ki Leta Zini ti pe fer negosyasyon ar Liran, li ek Israel finn fer tret, atak Liran enn premye fwa. Sa ti deklans lager 12 zur. Leta Zini ti kraz 3 santral nikleer sivil, pa militer. Trump ti dir Liran so prodiksyon nikleer ti “oblitere”, setadir “aneanti”. Me, lerla, kan Liran reysi resezi apre sa premye “perfidy” la, li finn infliz telman sok lor Israel so instalasyon militer, ki Israel ek Leta Zini finn al plede ar Liran pu enn sese-lefe. Liran finn dakor.

An Fevriye, ena 2yem negosyasyon kumanse. Ankor enn fwa, Liran ti anplin negosyasyon avek sa 2 mamluk la, Witkoff ek Jared Kushner, pu reprezant Trump. Diskisyon ti pe prosede pozitivman, sanse. Diskisyon ti lor: 1) Liran fode pa devlop bom nikleer – me sa evidan parski Trump dir li fini “aneanti” tu prodiksyon nikleer. 2) Fode pa Liran ena misil. Sa li ridikil. 3) Fode sanz rezim, met enn ki Trump kontan. Sa osi li depas ridikil. Tuzur Israel pe dikte ki bi lager, e Leta Zini sanse swiv. Zot tom enn lakor. Liran dir li pa pu ena zarm nikleer zame, e li pa pu ena okenn iranyom pu fer nikleer. Kan Ali Khamenei ek so lekip konseye pe zwenn dan so biro pu pran desizyon, Leta Zini al tuy li, asasin li ek so lekip konseye ek so fami. Enn krim deger atos.

Kan USA-Israel lans zot 2yem vag lager agresyon, dan lespas

2-ertan Liran riposte. E li azir dan enn fason sible. Sible net. Li sible 2 kalite sit – baz Amerikin dan pei Golf, baz ki laba pu anserkle Liran e ki finn atak Liran, e li sible sit militer dan Israel. Li byin presi, Liran. Li viz pei ki eberz baz USA ki atak li. So mesaz: “Si u eberz enn baz Amerikin lor u teritwar, u pe atir lamerdman.” Evidaman. Li lozik. Sa li enn leson pu nu dan Repiblik Moris.

Liran viz baz USA lor Bahrain. La, li atak so sistem radar. Sa sistem la, li ti azir kuma lizye ek zorey sistem defans USA ek Israel pu Mwayin Oryan net. “Ti” azir kuma lizye-zorey. Neppli. Liran fini sible, met KO.

Liran viz baz USA lor Qatar. Sa baz la li lizye-zorey Centcom USA, setadir so “komann santral” pu so militer dan sa rezyon la. Li osi, KO.

Remarke ki ena osi sertin atak kont pei Golf ki fer par Israel, avek bi pu sem lazizani, ubyin pu fors Trump res dan lager, kan Trump pe deza rod sime bat retret. An Angle, apel sa enn atak “*false flag*”, servi pavyon u lennmi dan enn atak kont u-mem, pu ki u gayn pretext atake. Israel pretann ki sertin atak li fer pe fer su pavyon Liran, kan anfet li su pavyon Israel. Ena azan Mossad ki finn arete dan 2 plas diferan ki ti pe organiz sa.

Zordi li finn piblik net ki Israel ena zarm nukleer. Neppli posib niye. Avan sa, Leta Zini tultan finn pretann ki li pa kone. Ena enn lalwa Amerikin ki rann tu led militer ar Israel totalman ilegal si zame li ena bom nukleer. E li ena. Asterla, tu sa mansonz la expoze. Deza dan USA, 30 Reprezantan eli kote Demokrat finn ekrir enn let uver a Sef Departman Leta pu dimann guvernman USA aret fer ipokrit e vinn rann piblik arsenal nukleer Israel.

Lot zafer ki expoze, tu sa dirizan monarsik ki reyne dan pei Arab, ki ti pey Leta Zini enn ta larzan pu gard baz lor so later, ti pe azir lor fos promes ki Lamerik pu defann li. Baz Amerikin pa pe futi

defann tu sa pei Golf kot zot ete la. Dayer sa pa ti zot bi. Zot la pu defann Israel, pu defann Lamerik. Asterla, tu sa Sheik ki reyne kuma lerwa finn expoze kuma payason Leta Zini ek Israel. Alor, zot peye, me pena defans. Okontrer, zot atir lager lor zot-mem aköz baz la.

Lezot alye payason kuma Sid Kore ek Zapon, zot osi, zot lizye pe uver. Sa sistem defans ki Leta Zini finn inpoz lor zot, kan ena problem dan Mwayin Oryan, Leta Zini zis pran sa zarm la, amenn Mwayin Oryan, pu defann li ek so koloni Israel! Ankör payason.

Asterla, kan Liran fer seki li ti anonse li pu oblize fer, li bar tu navir avek prodwi petrolye pu so lennmi depi Detrwa-Dormuz, Trump dir li pu eskort petrolye, li. Me, so sef militer dir li, pa posib. Lerla Trump al fer bikmangta partu-partu, e tu pei refiz ale – so Lalmayn, so UK, so Lafrans, so Zapon, so Ostrali, so Kanada, etc, etc. Alor, pri petrol pe monte fles, e pu kontiyn monte fles. Lasinn gayn prodwi petrolye aköz li gayn drwa travers Detrwa-Dormuz. Dayer li gayn buku depi Larisi. Ramgoolam ti krwar fasil, li pu gayn prodwi petrolye pu Moris depi Lind. Me, Modi finn al rann so lekor ridikil, anbras Netanyahu lavey sa agresyon ilegal la, alor pa sir Lind pu gayn buku faver depi ni Liran ni Larisi. Dayer, Lind pu mank prodwi petrolye, li. Nu fek

apran Lind inn mont pri lesans. Moris, li tro kurbe divan USA, li tro rod “lamone disan” ar Britanik ek Amerikin, li per pu al get Larisi pu petrol. Zis depite *Nouveaux Democrates*, Lider *Nouveaux Democrates*, Khushal Lobine ki finn fer sa propozisyon evidan la.

Konfli ant USA ek so alye Israel

Ena kuma enn dedlok ant USA ek Israel. Sa fer zot balote ant diplomasi ek eskalad militer.

Finn ena 40 zur sese-lefe depi 8 Avril. Li ti baze lor kondisyon dan dokiman 10-pwin ki Liran ti transmet a USA atraver negosyater Pakistann. Remarke, selman 2-zertan apre USA-Israel bombard Liran 28 Fevriye, Liran finn rebran kontrol sityasyon. Li finn met KO lizye-zorey baz militer USA dan tu sa pei Golf ki USA ti pe servi kuma tranplin pu atak li. Sa montre a ki pwin USA afebli anterm kapasite militer. Azute, ena presyon depi Larabi Saudit, Qatar ek mem UAE pu USA ek so alye Israel napa redemar bombardman kont Liran. Larabi Saudit pe mem flot lide enn pak non-agresyon ant pei Golf ek Liran pu stabiliz sityasyon dan Mwayin Oryan. Pu sa, pe gayn kudme Lasinn, Larisi, Lezip ek Pakistann e posibleman Latirki manb LOTAN. Ena lide enn nuvo “arsitektir defans” pu sa rezyon Lazi Delwes. Sa lide la finn

Desin Escher

usi diskite dan reynon Minis Zafer Etranzar pei BRICS dan Lind le 14 Me 2026. Sa ule dir tusala pe met presyon lor pei Golf pu al dan direksyon ferm baz militer USA dan zot pei. Li inportan pu swiv rol Lind, ki ena prezidans BRICS e pu akeyir Some Sef Deta BRICS an Septam 2026. Ki rol Lind? Modi fek vizit UAE, enn pei ki fini vinn kuma enn provins Israel, e finn siyn enn seri lakor. Eski nu pe truv enn lax Lind-UAE-Israel pe tripote pu afebli BRICS?

Liran pe azir lor 2 fron, apiy diplomasi otan ki posib pu ena enn rezolisyon politik ki pu fors tu akter rezyonal negosye; anmemtan li prepare pu riposte kont nuvo agresyon militer USA-Israel ki Trump pe menase. Netanyahu dezespere, pe sey tu mwayin pu mintenir USA dan sa konfli militer pu li, Israel vinn enn puvwar ezemonik ki kontrol sa rezyon Lazi Delwes.

Trump su buku presyon

- So lekonomi pe plonze.
- Kan pri petrol monte, lamas dimunn ki sutenir Trump, ki al travay dan vann ek 4x4, lev ar li. Planter ek fermye bizin aste lesans e fertilizan pli ser e sa dan sezon semans. Sa blokis naval par militer USA otur lepor Liran pe afekte pri lesans me osi fertilizan aköz otur 35-45% exportasyon global yure (urea) ek suf (sulphur) sorti depi pei Golf. Dan USA fini kumans ena peniri dilwil moter. Sa pu ena enn lefe lor transpor e lor masinn agrikol. Tusala pu ena enn linpak lor prodiksyon manze dan USA, me osi onivo global. Pa zis pri pu monte, me pu kumans ena peniri.
- Kan Trump pe fer enn blokis militer lor larut maritim otur Liran, sa pe afekte seplay heliem (enn tyer prodiksyon mondyal sorti pei Golf) ki nesaser pu fabrikasyon AI chips. Sa usi, pu ena enn linpak direk lor sektor AI.
- Lepep Amerikin pa pe dakor ek

sa lager. Dapre dernye sondaz, plis ki 60% Amerikin pa pe dakor ki Trump rekumans so lager kont Liran. Sef departman “anti-teroris”, enn nomini Trump mem, finn demisyone aköz lager agresyon kont Liran.

- Eseans dan USA: Mundial Futborl kumanse 11 Zin, ale ziska 19 Ziyet – match pu zwe dan USA, Lamexik ek Kanada. Eleksyon mi-manda pu elir 435 reprezantan dan House of Representatives dan tu leta ek distrik USA, e eleksyon 35 senater le 2 Novam – eleksyon primer fini kumanse depi Mars e li ale ziska Septam. Savedir USA fini rant dan enn kanpayn elektoral. Lobi Zionist pro-Israel pe depans par santenn milyon dolar pu anpes eleksyon reprezantan ki kritik Israel zenosider e kritik lager agresyon USA-Israel kont Liran. Lanze se kisannla pu kontrol Kongre pu prosenn 2-an reyn Trump.
- An term militer, USA ansam ek so alye Israel finn servi telman buku zot armaman dan zot lager kont Liran, dan kontinye zenosid kont Gaza-Palestinn e dan Liban, ki prodiksyon pa pe kapav furni pu ranplase. Sa lager asimetrik Liran, Hezbollah Liban, Hamas Gaza finn kree buku bres dan defans USA-Israel.

Alor, Trump pe rod enn sime sorti. Li ule kapav dir, “Mo finn gayne, pli gran viktwar dan listwar limanite,” lerla li anfet sorti dan lager aköz li pe gayn bate. Pu fer sa, Trump pe sey ris alye ar li. Pa pe futi. Lerla li pe sey met biz-biz ant Larisi ek

Lasinn par negosye diyl separe ar zot lor lezot zafer. Pa kone sipa li pu reysi.

Si Trump li, li, aret lager, posib lerla ki kriminel deger Netanyahu pu ena rekur a so bom nikleer. Sa enn danze iltim. Telman nu pe viv dan enn lepok bizar, USA enn pei ki posed zarm nikleer, Israel sel pei dan rezyon Lazi Delwes posed zarm nikleer, e li pa deklare kuma li sipoze, zot tulede ansam pe dir Liran fode pa li ena mem program lenerzi nikleer sivil, enn zafer ki tu pei o-mond ena drwa ena.

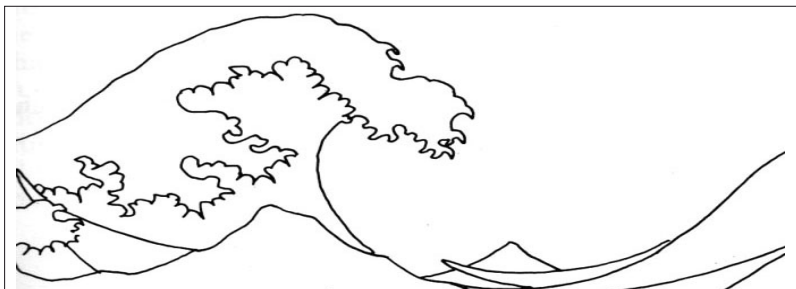
Trump ek so alye Netanyahu koson dan dam. Me li dan sa moman la, ki zot plis danzere, plis destrikter.

Alor, dan sak pei nu ena nu devwar pu aret tu sa danze la, e pu kal lelan sa Leta Zini ek Israel, tulde dan diferan fason, dan sa moman danzere kot zot, sakenn, dan leral.

Isi, nu ena pu fors nu Guvernman azir par prinsip, e fer apel pu li ferm baz Diego. Nu ena pu fer Guvernman fors tablisman plant manze lor, dizon, enn-tyer so later, pu inpe sekirite alimanter, ki asontur, permet nu ena pozisyon politik diyn. Nu ena pu organiz elektrisite par soley ek divan avek enn vites extra-ordiner pu diminnye nu depandans lor lenerzi inporte. Deza ena 28 lorganizasyon, reprezant 100,000 manb, finn adere, ansam ar LALIT, ar sa program la. (Get Deklarasyon Komin paz 14)

Kumsa, nu ena pu anmemtan fors Guvernman pran pozisyon kont sa 2 pei bandi la, USA ek Israel.

BK

AGRESYON ISRAEL KONT LAFLOT BATO SUMUD

Israel pe rod fer lemond normaliz seki abnormal

Le 20 Me Israel finn ankore enn fwa atak e intersepte plis ki 50 bato Global Sumud Flotila ki ti pe diriz ver Gaza anplin dan dilo lamer internasyonal. Solda Israelyin finn mont abor bato flotila, aret britalman 430 aktivis, e ferm zot dan Israel. Minis Sekirite Nasyonal Israel, Itamar Ben-Gvir finn mem poste enn video lor rezo sosyal X kot montre li pe maltret bann aktivis flotila kan zot tu azenu zot lame atase deryer zot ledor. Omwin 15 aktivis finn rakonte ki solda Israelyin finn tortir ubyin agres zot sexyelman pandan zot detansyon. Plizir pei parmi Litali, Kanada, Sid Kore, Katar, Poloyin, Langleter, Belzik, Lafrans, Portigal, Laoland finn proteste ar Israel pu move tretman ki bann aktivis finn sibir. Ena osi 10 pei, setadir Lespayn, Tirki, Zordani, Pakistan, Bangladesh, Brezil, Indonezi, Kolonbi, Lalibi ek Maldiv ki finn tir enn kominike konzwin dan lekel zot finn deklare ki aksyon larme Israel enn vyolasyon lalwa internasyonal ek lalwa imaniter internasyonal. Alafin Israel finn bizin larg e deport tu aktivis Sumud Flotila. Anfet Global Sumud Flotila finn kree dan siyaz Lamars Global ver Gaza kont zenosid Palestinyin an Zin lane dernyer ki ti demare Lezip e kot 3 manb LALIT ti partisipe.

Sa agresyon brutal ek ilegal larme Israel kont laflot bato ki pe al Gaza li enn akt piratri deta. E li pa nuvo. An Avril enn komando larme Israelyin ti intersepte ilegalman 22 bato Flotila Sumud, plis ki 1000 km depi lakot Gaza, omilye lamer internasyonal. Zot finn anbank britalman 75 aktivis. Israel finn aret ek detenir ilegalman pandan plis ki 1 semenn, 2 manb flotila, Saif Abu Kessek ek Thiago Vila. Depi 2010 plizir tantativ laflot bato pu rant Gaza finn intersepte e atake par larme Israel. Finn ena Freedom Flotilla II an 2011, Freedom Flo-

tilla III an 2015, Women's Boat to Gaza an 2016, Just Future for Palestine Flotilla an 2018, ek Flotilla Zin ek Ziyet 2025.

Bi tusa aksyon flotila la se pu kas sa blokis kriminel lor Gaza e kree enn koridor maritim pu amenn nuritir, medikaman e seki nesaser pu sirvi abitan Gaza. Blokis ki Israel inpoze lor Gaza pe dire pre 20 an. Li ti kumanse apre viktwar Hamas dan eleksyon an Zanvy 2006. An Avril dan Global Sumud Parliamentary Congress ki ti ena Brussels plizir santenn partisipan depi plis ki enn 60 pei, inkli parlamter, diplomat, lider lasosyasyon finn siyn enn Deklarasyon politik pu fors guvernmman dan lemond azir konkretman pu aret blokis Israel lor Gaza e sutenir drwa Palestinyin. Manb LALIT finn apros parlamter dan Moris pu sutenir sa Deklarasyon la.

Israel pa normal

Sa seri intersepsyon laflot bato li kareman an vyolasyon lalwa internasyonal. Zot bann agresyon direk. Zot pa bann insidan izole. Zot form parti enn stratezi intimidasyon pu kal lelan solidarite internasyonal anfaver Palestinyin e kriminaliz tu seki refiz aksepte politik kolonizasyon ek zenosid Israel. Li normal ki lepep lemond sutenir Palestinn. Seki Israel pe perpetye kont Palestinyin sa ki pa normal e bizin kondane.

Guvernmman dan lemond, sirtu pei Lerop bizin aret kurbe e vinn konplis krim Israel. Zot inaksyon pe normaliz kolonizasyon, lokipasyon, Aparteid e zenosid Israel pe perpetye depi plizir deseni. Indinyasyon dirizan pei Lerop pa sifi kan Israel pe delibereman inpoz lafaminn, deplasman forse kont abitan Gaza e detrir Palestinn. Bizin tutswit sispann relasyon diplomatik ar Israel, inpoz anbargo zarm kont Israel, sutenir ka Sid Afrik dan ICJ kont krim Israel, aplik desizyon Lakur Kriminel Internasyonal pu aret Netanyahu ek ex-Minis Lade-fans Yoav Galant.

Zenosid pa normal

An Me sa lane la finn mark 78 an Nakba setadir katastrof, dezast ki lepep Palestinyin finn e pe kontiye sibir. Le 15 Me 1948 plizir gang arme Israelyin kumans detrir later Palestinn, teroriz so abitan, atak e tuy plis ki 13,000 Palestinyin, devaste plis ki 500 vilaz Palestinn e expilse 750,000 Palestinyin depi zot prop lakaz ek later. Kumsa ki Israel apropiye 78% teritwar Palestinn e fors Palestinyin al refizye e viv lor leres 22% later eparpiye dan West Bank, Gaza, Haifa, Nazareth, uswa dan pei kuma Liban, Zordani, Lasiri ek Lezip.

Seki Palestinyin dan Gaza e lezot rezyon Palestinn pe fer fas zordi li pa nuvo. Le 15 Me li pa zis enn dat fize dan listwar me enn proses ki pe kontiye. Nakba pe

perpetye sak zur larme Israel etann so lokipasyon ek kolonizasyon dan Gaza, West Bank, Zerizalem Est ek Sid Liban.

Zenosid Israel kont Palestinyin pe dire plis ki 7 deseni, parfwa li lor ralanti e parfwa li akselere kuma depi Oktob 2023. Demye 2 an edmi larme Israel finn tuy plis ki 72,000 Palestinyin, parmi 18,500 zanfan e finn bles plis ki 156,000. Zordi larme Israel okip ilegalman 60% teritwar Gaza e pre 2 milyon Palestinyin pe sirviv lor leres later omilye batiman aplati e anrwin depi bom furni par USA, san dilo, san elektrisite, san akse nuritir debaz ni medikaman.

Fode pa rant dan pyez Israel ki rod normaliz seki pa normal, normaliz atosite ek krim li pe perpetre plizir deseni. Setadir enn kolonizasyon ek enn lokipasyon ilegal Palestinn. Fode pa fye lor swadizan seselefe ki Trump so Bord pu Lape (Board of Peace) finn deklare me ki anfet pe permet Israel kontiyn atak, bombard Palestinyin dan Gaza, kontiyn anekse ek kokin later Palestinyin.

Anmemtan ena lager agresyon USA-Israel kont Liran ki kontiye amenn destriksyon e plis instabilite dan lemond. Anfet sa lager kont Liran la li form parti plan ekspansyonist Leta syonist Israel pu kree 'Gran Israel' e asir so dominasyon lor sa rezyon la an antye.

Zordi nu bizin kontiyn lalit kont inperyalis USA, kont leta syonist Israel e gard vivan lor azanda lalit internasyonalist pu liber Palestinn

AA

LEROZYON LAPLAZ TAMARIN Fayit Lotorite pu Azir

Problem lerozyon laplaz Tamarin finn agrave net. Nu tu finn temwayne lor televizyon. Sa problem la pe arive depi plizyer banane. Li paret ki devlopman proze imobilye laba ki finn provok sa nuvo lerozyon la. Li paret sa konstriksyon la finn deranz sikl natirel larivyier Tamarin. Depo sediman ki Larivyier Tamarin amenn ziska so lanbusyer inn al devye debuse larivyier la li-mem ver laplaz Tamarin, e sa finn fer lerozyon laplaz.

Nu finn temwayne kimanyer Lotorite pa pe azir. Sa li aplik pu Distrik Kawnsil, osi byin ki Guvernman Santral. Kote Distrik Kawnsil, avek santralizasyon puvwar dan lame Guvernman Santral, zot pena mem bidze ni resurs pu adres enn problem kumsa . E kote Guvernman-limem, zot pa finn rekonet lirezans, ki li ekolojik, ki li sosyal ubyin ekonomik, ni azir a-tan.

Fas-a lanter Lotorite pu azir, Percy Yip Tong ek lezot abitan finn bizin fer "direct action" pu sey sap laplaz, ki ti menase ar enn katastrof. Lotorite pe azir pu blok tu linisyativ.

Lotorite bizin pran so responsabilite e pa sede divan lobi pu promuvwar devlopman imobilye odetriman lanvironnman.

Sa erozyon la, li rapel nu frazilite lanatir, e nu devwar sweyn li byin.

GH

Langaz Kreol dan Parlman?

Kot finn arive ar introdiksyon langaz Kreol dan Parlman?

Lane demyer Spiker Shireen Aumeeruddy-Cziffra ti kumans enn seri renyon konsiltasyon. So bi sete pu met divan solisyon pu sirmont obstak ki pe retard introdiksyon langaz kreol dan Parlman. Anfet guvernman apre guvernman depi lindepandans finn servi bann lobstak pu frenn itilizasyon langaz Kreol. Manb Ledikasyon pu Travayer finn zwenn spiker e ti partaz travay ki finn deza fer pu buz divan. Pu zur Lindepandans sa lane la, Spiker finn sumet enn rapor Premye Minis kot pe propoz enn road map.

Swit a kestyon Parlamanter Joanna Bérenger 14 Avril, Premye Minis finn deklare ki proze la pu sumet dan Kabine Minis. E pu ena enn mosyon dan Parlman pu met dibut enn Select Komiti ki so *terms of reference* pu baze lor rapor spiker. Li finn usi azute ki ankor ena sertin baryer legal, teknik ek institisyonel ki ankor la me zot pa insirmontab. E ki Lasanble pu travay an konsiltasyon ar biro Atorne Jeneral pu propoz enn amandman seksyon 49 Konstitisyon e pu ena enn mosyon pu amand Stennding Orderz ek Regleman No.5 pu lerla al ver vot apre deba dan Parlman. Premye Minis dir ki fe Dev Virahsawmy finn konvink li lor nesessite servi langaz Kreol dan Parlman e zis apre bidze, sa kestyon la pu vinn lor azanda dan Parlman. Nu veye!

CC

DAN LEPOK LAGER EK ZENOSID LALIT MARK FET TRAVAY

Fet Travay dan Moris finn marke par absans miting tu parti politik meynstrim ki abityelman rivaliz lor kisannla amenn pli gran laful dan zot miting pu selebre puvwar ‘travay’ kont ‘kapital’. Sa lane la ‘gran’ parti, ki anfet ‘ti’ parti ki fer lalyans taktik zis avan eleksyon, sa fwa la silansye. Telman silansye ki zot finn zis al dan diferan simityer lor tom lider klas travayer.

Ziska ler, me petet pa pli lwin ki dernye eleksyon zeneral, tu parti politik meynstrim dan Moris dibut, dan laparol, pu klas travayer. Zot tu opoz oligark proprieter tablisman kann u si pa burzwazi antye ek zot tu anfet ‘sosyalis’, ankor enn fwa zis dan mo. Zot tu alye Lepep Palestinyin, prinsipalman zis dan laparol. Zot opoz Aparteid – dan laparol. Zot opoz tu kolonialism ek inperyalis, dan laparol. Ubyin ti pran pozisyon. Ek zot tu 100% ‘non-alyne’. U ti non alyne.

Rezon pu tu sa pozisyon kuraze la se parski san sa priz pozisyon, li de tutan, u tultan, finn inposib gayn eleksyon amwin ki uswa, omwin dan laparol pran, u finn deza pran sa pozisyon la. Klas travayer finn ase for tulede anterm programatik ek organizasyonel pu dimann enn tel kalite program. Sepandan, klas travayer pankor, ziska ler, ase for pu met presyon lor parti politik meynstrim opuvwar pu inplemant enn tel program etan done ki zot dirizan azir kuma vale pu tu kalite burzwazi.

‘Desepsyon’ repete finn fer klas travayer amerde kont tu parti meynstrim. Klas travayer telma amerde dan moman Fet Travay 2026 ki parti politik meynstrim pa kapav organiz miting. Li pa ti pu ase sa lane la ki zot zis organiz bis gratis, briani gratis, transpor gratis pu al lamer apre miting, ubyin mem donn larzan pu brayb dimunn pu prezan dan miting pu gonfle sa zwe-sif tule lane lor ‘kisannla kapav gayn plis travayer’ pu vinn zot miting.

Ni parti dan Guvernman ni parti Lopoziyon pa finn organiz zot miting tradisyonel. Sa pe arive, dan moman kan lalyans Guvernman pe fraktire apre 18 mwa opuvwar. Li finn fraktire dan enn fason etranz dan sans ki lider kordilo Mouvement Militant Mauricien (MMM) Paul Bérenger, ki ti Vis Premye Minis, so tifi ki manb MMM ki ti enn Junior Minister ek enn lot depite MMM ki apel Chetan Baboolall, finn fini par kit Guvernman an premye ek lerla kit MMM. Tandi ki tu leres depite MMM finn res dan Guvernman. Zot dan enn leta konfizyon, zot ansyin parti MMM usi dan konfizyon, ek Guvernman ki ti pe deza guverne san okenn lide dan ki direksyon li pe ale- si zot ena enn lide kot zot pe ale- zot usi an konfizyon.

Alor ni grup Bérenger ki asterla apel “Fron Militan Progresis”, ni MMM, ni Travayis, ni Rezistans, ni *Nouveau Democrates* (enn but *Parti Mauricien Social Democrate* - PMSD) pa finn organiz zot miting anyel. Ni PMSD limem ni MSM (*Mouvement Socialiste Mauricien*). Pran kont lefet ki dan zot nom, zot tu inkliir konseps kle dan lalit de klas: “labour”, “militant”, “resistance”, “democrat” ek “social democrat”, “progressiste”.

LALIT paret sel parti ki finn selebre kuma tradisyonelman nu abitye fer. Dan LALIT, nu finn organiz enn *get-together* kot manb ek sinpatizan ti invit zot fami pu selebre sa zur la. Nu finn zwenn pu selebre tulede puvwar travay (u omwin so potansyel puvwar) kont kapital ek anmemtan met divan enn program demand pu enn stratezi klas travayer pu klas travayer pran puvwar antan ki enn klas. Ek se seki nu finn fer zordi.

Evennman LALIT ti fer dan lakaz kamarad Rajni Lallah so ‘orl lamizik’ lao, dan Forest-Side, ek lamizik ti interlye dan nu selebrasyon.

Program ti santre otur diskur Rada Kistnasamy, ki finn sitye kot klas travayer dan Moris ete zordi, dan sa moman lager agresyon US-Israel kont Liran ek so pep. E dan mem moman, sa trwa-zan zenosid kont lepep Gaza pe kontinye ek pe kontinye kont tu pep Palestinyin depi 78 an ek aster zot pe koumans osi detrir sertain parti dan Liban ek Lasiri.

Rada finn fer remarke ki nu ena enn responsabilite spesifik kan nu Guvernman pe eberz baz militer Amerikin lor nu later, lor Diego Garcia.

Li finn denons Guvernman Ramgoolam ki pe al sipliye pu inpe ‘larzan disan’ depi Grand Bretayn pu lwe Chagos pu li servi kont lepep Liran dan kad lager dagresyon flagran ek sa malgre ki pli ot lakur ICJ dapre lalwa internasyonal finn fini statye ki Chagos ti e ankor form parti Repiblik Moris, ek finn dir ki UK bizin kit Chagos ek pran so lokater baz USA ar li ale.

Rada finn dir ki sa moman la, li enn moman etranz. Lanpir kolonyal Oksidantal antye an deklin politik, ek ki klas travayer ena pu sezi sa moman la pu met demand kler delavan. Li finn fer referans a kat demand kle dan ‘Deklarasyon an Komin’ ki finn siyne par 28 lorganizasyon ki reprezant otur 100,000 travayer antu. Nu dimande ki Guvernman Moris bizin; 1. Dimann fermtir baz militer Diego Garcia, 2. Zwenn ka ki Sid Afrik finn mete kont Israel pu zenosid, 3. Refiz ki nu later servi par USA dan so lager dagresyon kont Liran, ek 4. Fors oligark tablisman kann dan Moris plant manze lor enn-tyer zot later, ek servi zot infrastruktiir pu prezerv e transform manze, patron lotel bizin investi dan lindistri lapas pu sutenir sa plan sekirite alimanter ek asir enn tranzisyon rapid ver prodiksyon lenerzi renouvlab an partikilye ar divan ek soley.

Me, avan diskur kamarad Rada, kan lezot kamarad prezan pe rasanble, Rajni finn zwe piano pu nu – enn so konpozisyon ki enn refle lespli lalit, kot li dan latmosfer otur nu, met li dan so not lamizik. Rajni finn kontinye, kan li finn akonpayn mwa, enn lot manb LALIT, kan mo finn lir enn poem apel “Omaz Doker Genoa” pu fer eloz travayer doker Litali pu zot lagrev kont transportasyon zarm pu anpes ki Israel komet zenosid dan Gaza. Zot finn donn nu enn direksyon dinamik ek konbatif pu swiv.

Lerla Cindy ek mwa, nu finn kumans prezide par sitye nu Fet Travay dan moman istorik aktyel. Cindy, parey kuma lezot intervenan, finn usi rann omaz kamarad Ram Seegobin, ki finn desede depi trwa mwa asterla, ki tuzur inspir nu lalit. Cindy finn lerla introdri enn poem ‘Zefor Imin’ par Jacques Prevert ki finn tradir par Richard Etienne an kreol ek ki kamarad Sofia finn lir.

Sa finn swiv par kamarad Denis, lor Darbuka ki li finn zwe avek enn metriz talantye. Anvutan!

Gary finn introdri lorganizasyon ki finn avoy nu mesaz. Li ek Alain finn prepar sa but fasinan listwar modern – lvin ant LALIT ek parti politik dan Lafrik, Lerop, Lazi ek Lamerik depi demye 45 an. Ti ena mesaz depi organizasyon politik ek organizasyon travayer depi Zapon, Namibi, Langleter, USA, Palestinn, Lafrans ek Lostrali, sakenn lye ar enn ti deskripsyon kurt lor kuma nu konn zot. Preske zot tu finn fer referans a nu Deklarasyon Komin ki Rada finn plitar devlope e usi lor kontribisyon kamarad Ram dan lalit nu pe kontinye amene.

Prosin morso lamizik ti interprete lor lagitar par kamarad Nitin, enn so prop konpozisyon emuvan, ki ti anmemtan melankolik, determine ek angaze.

Apre diskur Rada, Gary finn lir ‘poem kinn dekuver’ par enn grup fam adilt dan kur lir-ekrir. Enn poem ki dekrir profonder zot panse atraver zot komanter dan seki zot finn apresye dan obzervasyon enn

poster Guernica par Pablo Picasso. Enn tablo ki enn reprezantasyon anti lager ek ki plis anblemantik lor sa kestyon la parmi tu form lar.

Duo kamarad Sarah Honore ek Tharun finn lerla zwe trwa zoli konpozisyon, sakenn diferan depi lot, sakenn rafine ek delika anmemtan ki ferm ek kuraze.

Enn lot Sarah, kamarad Sarah Jane finn lerla lir enn poem ‘Kontrol Uvriye: Konn u Lennmi!’ par poet Irlande, Christopher Logue an Kreol.

Marlene, Marc, Clifford ek Gerald tule kat kamarad finn zwe trwa sante Westernn ek Kawntry, avek de lagitar manifik akonpayne ar batri avek lavwa an premye Marlene, lerla Marc.

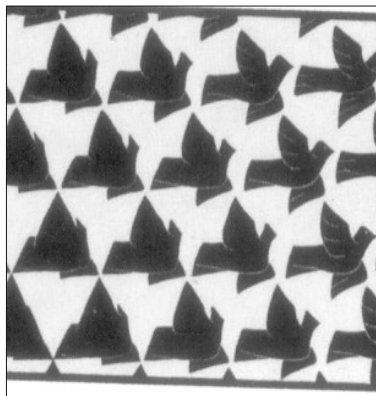
Anne-Marie finn lir poem Irlande “Nu’le Pa Plis ki Bul Later” par James Conolly kinn tradir an Kreol. “Nu ule zis Later,” enn poem ki sikann dimunn ki fer apel pu dilye nu program pu anpes klas travayer pran puvwar antan ki enn klas.

Alain ek Marousia, kum dabitid, kan nu pe kumans al ver konklizyon, finn vinn delavan, sant sante vivas lor klas travayer lor enn biyt sega, akonpayne par zot de performans remarkab lor ravann.

Lerla, acapella, nu tu finn sant “Linternasyon”. U ti devet inn kapav tann li depi stad Futbol lot kote simin. E lerla, nu tu, anba de zoli ti latant-ruz briyan deor, finn partaz nu manze ek labwason ki sakenn finn amene, koz koze ek riye ansam.

Li ti fason parfe pu viv sa Zur Fet Travay. Mem letan Kirpip, Fores-Sayd sirtu, ti parfe.

Lindsey Collen, Tradiksyon CC.

Kot Bis ver Nuvo Lopital Lizye?

Depi nuvo lopital lizye finn uver Reduit Triangle, ena buku problem transpor pu dimunn ki servi bis pu al sa lopital la. Problem la konsern sirtu bis individyel ki sipoze pas nuvo lopital lizye lor zot larut, me ki byin suvan refiz rantre. Tu pasaze ki atann kot bistop Marketing Board, Moka, byin suvan pa gayn bis pu al sa nuvo lopital lizye. Depi lezot direksyon, ki li Saint Pierre ubyin pli lwin, problem la parey, bis individyel sanz larut e refiz rant nuvo lopital. Ena fwa kontroler dir u lot bis la ki pu rantre, alor sistematikman zot pa rantre.

Sa problem transpor la afekte tu travayer lopital, pasyan ek tu viziter, kot zot bizin marse depi bistop MGI, plis ki enn kilomet pu ariv nuvo lopital.

Deza ena enn lalis ofisyel larut bis avan mem ki lopital Moka uver, me kot ena plis problem se larut deservi par bis individyel.

Lalis larut bis ki sipoze pas nuvo lopital:

Port Louis- Larut 93, 93A, 113, 113A (Bis Individyel)

Flacq - Larut 15 ek 16 (Bis Individyel)
Rose Hill - Larut 13, 13A, 15D, 105, 105A (Bis Individyel)

Riviere Du Rempart - Larut 222 (CNT)

Curepipe via Castel/Phoenix - Larut 107 (UBS)

Curepipe via Vacoas/ Quatre Bornes - Larut 153 (CNT)

Rose-Hill via Tribeca - Larut 92 (RHT)

Saint Pierre - Larut 74 (Bis Individyel)
Fas a sa sitiasyon la, abitan dan larezyon pe mobilize pu ki lotorite retir tu bis individyel ki pa pe respekte zot larut e ranplas zot par bis CNT.

Antretan Sef de Gard bizin asire ki tu bis ki al lopital lizye respekte zot larut. Pasaze bizin refiz desann dan bis kan kontroler bis dir li pa pu rant nuvo lopital, sirtu kan u sir ki li sipoze ale dapre so larut. Ena osi hotline pu fer konplint NTLA lor numero 8924 e donn numero bis.

SJ

Minis Lozman Admet Fayit Leta

Minis Lozman Shakeel Mohammed antan ki prezidan komite interministeryel lor plan ranplasan lakaz lamyant finn fer enn deklarasyon inportan dan Parlman le 12 Me. Li finn konstata ki malgre tu rapor, tu tantativ, Leta pa finn futi ranplas lakaz lamyant depi 2001. Li finn dir ki ena trwa gran difikilte pu ki ariv fer sa, setadir pu:

- Leta ariv kone komye lakaz ekzakteman bizin ranplase. Pu konn sa, biro *Statistic Mauritius* pe fer resansman dan tu landrwa kot ena lakaz lamyant. Li paret, dapre Minis-la ki valerdizur ki li otur 1,500 lakaz.
- Rod enn fason kontum lalwa lor lakaz zeritye pu ki Leta pa al anburbe dan problem legal otur kisannla propriyete lakaz olye li ranplas lakaz lamyant. Minis Mohammed finn anonse ki li ankonsiltasyon avek Minis Lazistis Glover pu rod enn solisyon.
- Pu rod enn fason pu abitan lakaz lamyant ena opsyon trok zot later pu enn lakaz tu-fet e gard opsyon pu donn kit sibvansyon pu permet abitan kapav ranplas zot lakaz. Li finn osi dir ki pandan 9 mwa, li pe anvizaz donn abitan lokasyon kan pe ranplas zot lakaz.
- Minis-la finn dir ki ziska ler, pankor ariv letap fer plan. Li finn dir ki se lafin Me kan biro statistik finn fini prepar so sif ki Komite interministeryel-la pu rezwenn. Plan ranplasan lakaz lamyant li finn dir, pu depann lor trwa fakter:
- Kote finans, guvernman bizin gayn bidze pu plan-la;
- Gayn fever Minis Lazistis pu kontum problem lakaz zeritye;
- Kabine Minis apruv plan.

LALIT azir ar abitan

Sa Komite Interministeryel-la li finn ranplas ansyin Komite ki Junior Minister Lanvironnman Joanna Bérenger ti prezide. Anfet delege LALIT ansam ar abitan lakaz lamyant ti ena enn rankont avek li pu explik nu demand. Nu ti avoy li enn papye an-ekri ki rezim sa rankont-la e argimantasyon pu nu demand pu

ranplas lakaz lamyant enn fwa. Kan Komite Interministeryel prezide par Minis Lozman Mohammed finn ranplas lotla-la, LALIT finn avoy nu dosye a Minis Lozman ansam avek enn let pu dir Minis fer provizyon dan bidze ki pe vini pu ranplas lakaz lamyant. Li finn personelman ekrir LALIT pu remersye nu pu sa, finn dir ki li pu servi nu dosye pu “epdeyt” so dosye e finn dir li ti pu kontan ena enn rankont avek nu. Nu ankore pe atann rankont.

Demand LALIT

Demand LALIT – Abitan Lakaz Lamyant li sinp:

- Leta bizin Ranplas tu lakaz dimunn ki viv dan lakaz lamyant;
- Leta pena pu get kisannla zeritye, li zis ena pu gete kisannla pe res dan lakaz lamyant, ranplas zot lakaz (dayer Seksyon 8 Konstitisyon permet li fer sa);
- An-atandan so plan, guvernman bizin fer provizyon dan bidze ki pe vini pu ranplas 1,500 lakaz lamyant ki pu azut avek Rs800 milyon ki ti deza vote pu sa an 2022.

Si pa fer sa, guvernman pu azut dan long lalis rapor ek tantativ pu

ranplas lakaz lamyant ki finn ena depi 2001. LALIT ansam avek abitan lakaz lamyant finn milite depi 2002 pu ranplasan lakaz lamyant dan enn sistem desantralize Komite Konzwin LALIT – Abitan Lakaz Lamyant dan enn 50enn site EDC partu dan Moris. Konfederasyon CTSP osi finn kontribiye buku dan sa lalit-la. An 2015, Minis Lozman Soodun ek Minis Lanvironnman Dayal ti anons plan ranplasan lakaz lamyant. Kominike ofisyel Minister Lozman ti konfirm sa. Me plan-la zame finn al delavan. Apre 2 gran manifestasyon dan Port Louis an 2017 ek 2018 ki guvernman finn kumans sede. Alepok, Minis Lanvironnman Sinatambou ti bizin sede e pran ansarz travay pu kas lakaz lamyant e sa finn kontinye ziska zordi. Li ti osi pran langazman (ki li pa finn tini) pu pey lokasyon abitan pandan ki so lakaz pe ranplase. An 2022, guvernman Jugnauth-Obeegadoo ti vot bidze Rs800 milyon pu ranplas lakaz lamyant, me enn osi li pa finn ranplase. Antretan abitan lakaz lamyant pe kontiyn exoze a lamyant toxik ki Leta finn vande ar zot.

RL

SITYASYON GRAV DAN PRIZON

Lamor 2 deteni dan Lepas 4 zur

Dan lespas 4 zur, de zenn-om ki ti ferme prizon Bo Basin finn mor. Jeff Axel Perrine, 27 an ti mor dan so selil dapre Komiser prizon. So santans prizon ti pu fini le 24 Me, vadir li ti pre pu libere. Versyon lotorite prizon se ki li ti mor le 30 Avril aswar. Lafami Perrine dir ki ena de temwin andan prizon Bo Basin ki dir li ti leve le 1 Me, ti bwar dite tu. Se nek apre ki li finn malad. Ti osi ena enn but papye dan so lame, e lafami anvi kone ki ti ekrir lor sa but papye-la. Dokter lapolis ki finn fer lotopsi dir kumkwa li finn mor avek edem serebral ek pilmoner. *National Human Rights*

Commission (NHRC) finn demar enn lanket lor lamor sa zenn-om-la. Dyan Sawmy, 32 an, dokter prizon dir, finn mor apre ki li finn gayn kriz epilepsi (ki kapav arive, me li byin rar). Ariv lopital, li ti’nn fini mor. Lotopsi montre ki li ti gayn enn fraktir krann ki kapav lefe ku lor latet plis ki 24er (zot estime) avan so lamor. Ena enn lanket MCIT aköz li paret enn omisid, e NHRC osi finn uver lanket.

NHRC lor Melroz

Lamor terib sa de zenn-om-la finn fer dimunn realiz letandi problem

dan prizon, kitsoz ki NHRC ti fini kumans devwale apre so lanket lor britalite kont prizonye Melroz an Ziyet 2025. Laba, dapre rapor NHRC, seki finn arive se enn deteni pa finn ekut lord gard prizon pu li al dan selil izolman. Li'nn galupe, zwenn deteni so seksyon. Gardprizon dir kumkwa a pepre 125 deteni finn menas zot avek pik-demon. Purtan kan NHRC finn get video prizon, zot pa finn truv plis ki 20 deteni, e pa ti ena okenn siyn ki zot vyolan. Ofisye an-sarz avek konplisite Komiser prizon finn dir seksyon *Correctional Emergency Response Team* (CERT) intervenir. Komiser Prizon finn osi dimann Komiser Lapolis avoy SMF ek GIPM. Kan tu sa brigad-la finn intervenir, zot finn obliz deteni aliyne kont miray, finn bat deteni kut matrak, kutpye deteni, pil lor zot kan zot pe asize kont miray. Zot finn fer sartin deteni alonz anba tuni. Kumadir enn pinisyon kolektif arbitrer kont tu deteni.

NHRC finn deplor fason ki lotorite prizon finn eskalad sityasyon e prosed a pinisyon kolektif. NHRC deplor ki pa ti ena ni negosyasyon, ni dyalog. Lotorite prizon finn zis servi vyolans. Zot finn osi denons marse nwar dan lekel sartin gardprizon klerman inplike. NHRC finn fer plizyer rekomandasyon eklere kuma:

- Rekonstitisyon *Parole Board, Visitors Board* ek *Committee for Discharged Persons*;
- Met dibut enn *Criminal Justice Committee* avek manb Zidisyer, DPP, Komiser Lapolis ek Prizon, manb NHRC ek Law Reform Commission pu sirvey sityasyon prizon an-permanans, rivyu ka rimann, e siperviz program reabilitasyon prizonye;
- Remisyon pu ofans ladrog (ki pena aktyelman);
- Treyning pu gardprizon aret fye lor vyolans kont deteni.

Inegalite deklas

Pu LALIT, pli gran problem se inegalite deklas. Lamwatye dimunn ferme dan prizon zot laba aköz zot rimann aköz zot pa finn kapav pey

kosyon, swa aköz lapolis obzekte a kosyon. Zot atann zot ka 5 an. Ena dan prizon zis aköz zot pa finn kapav pey lamann.

Vedir lamwatye prizonye pa sipoze dan prizon. Zot laba zis parski zot pena lemwayin peye.

Ankor ena restan leta kolonyal dan lalwa. Par exanp sa sarz kriminel “Rogue and Vagabond” ki ti pe servi pu atas travayer angaze ar kontra travay ar tablisman ankor lamem. Se lalwa ki definir kisannla enn kriminel. Me dan kad leta burzwa, se institisyon leta burzwa ki definir ki ete enn deli kriminel. Par ekzanp, anplwayer (inklir kontrakter) ki pa pey travayer so lapey, sa li sanse enn “problem indistriyel” dan kad leta burzwa, pa enn vol. Purtan pu travay san lapey, li vedir esklavaz. Parkont, si enn travayer ki pa finn gayn lapey pran enn bal kotomili depi so anplwayer kom konpansasyon (kuma finn deza arive), sa li klasifye kom enn “vol” dan lalwa kriminel.

Sipermarse li kapav fer kitsoz osi kriminel ki pa met dile STC *Smash* ki Rs50 pli bomarse ki lezot dile lor letazer, swa pa afis so pri pu li fer plis profi. Savedir priv dimunn ki pli mizer akse a dile. Me si kikenn (kuma finn deza arive) pran enn ruzalev par aksidan, sa patron sipermarse met lapolis lor li.

Lapolis pa aret kapitalis bonavini. Zot kone zot oservis klas kapitalis apretu. Zot kone ena “lamerdman” ladan. Zot kone ki zot rol dan kad sistem kapitalis.

Represyon ?

Sirtu dan lepok kriz ekonomik ek sosyal, guverman ena tandans servi represyon pu tu problem. Depi problem “polisyon sonor” ziska problem ladrog (erezman, apre buku lalit dan lekel LALIT finn aktif, sa pe kumans sanze), zot solisyon se “dirsi lalwa”. Zot repons a problem aksidan larut se “zero tolerans lalkol o-volan”, setadir prizon obligatwar, olye develop enn bon transpor piblik 24 lor 24.

Guverman ena osi tandans fer lafami vinn responsab pu problem sosyal. Me lafami li inkapab tini sa

pwa-la. Kan u get sif, 60% viktim asolt gayn bate dan zot prop lakaz. Lamwatye ka asolt fer par dimunn parante avek viktim-la.

Represyon ena tandans anpir sityasyon. Get ki arive kan guverman pas lalwa pu interdi dimunn bwar lor sime uswa dan tavern kot dimunn ti abitye bwar su kontrol sosyal. Eski li etonan pu truv otan dimunn rant dan simik kan lalwa tuf lavi sosyal e konsom lalkol su kontrol sosyal?

Sityasyon dan prizon li reflet vyolans sistem kapitalis prodwir. Pa pu nanye ki LALIT, nu lite kont sistem kapitalis pu ranplas li avek enn sistem sosyalis kot pena inegalite deklas.

Demand LALIT

Antretan, nu sutenir demand eklere NHRC.

Anplis, LALIT dir:

- Bizin larg prizonye rimann ek seki pa kapav pey lamann.
- Fale pa Komiser Prizon li sorti depi ran lapolis kuma aktyelman leka kan Komiser Prizon se Komiser Beekun ki sorti depi ran lapolis. Sa li fer britalite pu lekel lapolis koni rant osi dan prizon.
- Tu Mazistra bizin fer enn tur pu vizit prizon pu konpran kondisyon laba kuma li ti ete avan – kumsa kan li donn santans prizon, Mazistra konpran ki vedir sa santans-la.
- Guverman bizin reget tu lalwa ki inpoz prizon obligatwar lor zidisyer.
- Bizin sanz lalwa ki permet lapolis ekstr “konfesyen” depi deteni pu ki li vinn “kupab” san ki Mazistra ekut zafer-la e zis prosed a santans direk.
- Bizin enn refont total kod kriminel pu tir tu restan kolonyal, esklavazis ek patriarkal ladan e diminye inegalite deklas anmemtan.

RL